

наша ніва

www.nn.by

П Е Р Ш А Я Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Э Т А

Заснаваная ў 1906. Адноўленая ў 1991. Выходзіць у пятніцы

Ой, «Нёман», ты ў Бацькі любімы

Імпарт цыгарэтаў зынажаюць прымусова,
каб загрузіць мадэрнізаваную
Гарадзенскую «табачку».

сторонка 5

Гомельшчына без РТР і «Культуры»

3 лютага ў Жлобіне, Мазыры і Брагіне пераныняца трансляцыя расейскага канала РТР, а па ўсёй Гомельшчыне — канала «Культура». Іх заменяюць праограмы Гомельскага абласнога тэлебачання, якое пашырае вяшчаныне да 14 гадзінай у суткі.

Блёк беспартыйных настроены на перамогу

Лідзія Ярошына абвесыціла папярэдня вынікі вылуччонія кандыдатаў у дэпутаты мясцовых саветаў. На 24012 мандату прэзідэнту 26567 чалавек, ці 1,1 кандыдата на месца. 48,8% кандыдатаў ужо рабеяны былі дэпутатамі, 32% — калгаснікі, 18,7% — працаўнікі адукациі, навукі, культуры, 13,8% — працаўнікі дзяржапарату, 7,5% — мэдыкі, 3,8% — працаўнікі гандлю, 3,3% — беспрацоўныя, 2,7% — вайскоўцы і 1,8% — прадпрымальнікі. Найболей ахвотных атрымаць мандат — у менскіх акругах: 5 прэзідэнтаў на месца. Ад партыі ідзе ўсяго каля 4% кандыдатаў.

Вайна ў лютым?

Вайна супраць Іраку можа пачацца ў 20-х чыслах лютага. Пра гэта паведаміў тэлеканал NBC. Дзяржсакратар ЗША Колін Паўэл пачвірдзіў, што ЗША гатоўны «разбрэці Садама» нават без адпаведнае санкцыі Рады Бясылекі ААН.

МБ

У НУМАРЫ

Ян Новак-Езяранскі

Ян Новак-Езяранскі — удзельнік абарончай вайны 1939 г., з 1943-га — кур'ер паміж урадам Польшчы ў Лёндане і Арміяй Краёвай. Перавозіў каўрэспандэнцыю надзвычайнага прызначанія. Меў сустрэчу з Уінстанам Чэрчылем. Пасля вайны быў дырэктаром польскай студыі радыё «Вольная Эўропа», дарадцам Дзяржрады бясылекі ЗША, прадстаўляў інтарэсы Польшчы ў ЗША. Адыграў не апошнюю ролю ў прыняціі Польшчы ў НАТО. Мае ўплывы ў амэрыканскіх і польскіх палітычных колах.

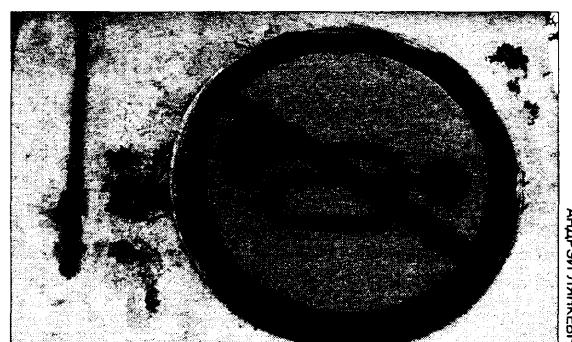
Не зважаючы на свае 89 гадоў, ён актыўна займаецца грамадзка-палітычнай дзейнасцю. Днямі спадар Ян наведаў Беларусь — два дні пробыў у Горадні.

Працяг на старонцы 10.

Index prohibitionum Lucascenci

Цэнзура ў Беларусі існавала і існуе. На памяць адразу прыходзяць газеты 1994 г. зь белымі палосамі на месцы дакладу дэпутата ВС XII склікання Сяргея Антончыка і перадвыборная нумара «Народнай волі» 2001 г. Сёння белых палосаў няма. Но цінзур сядзіць у кожнай рэдакцыі — у кожным галоўным рэдактару дзяржаўнага СМИ.

Працяг на старонцы 6.

Улада супраць Гарэцкіх

У іншых краінах такі таленавіты род, як Гарэцкія, быў бы неяк асабліва ўшанаваны. Выдатная плюха Афрасіння Гарэцкая; яе сыны — клясык беларускага літаратурнага мастацтва Максім і самы малады беларускі акадэмік Гаўрыла; яе ўнукі — сябтар-карэспандэнт Расейскай акадэміі адукациі, галоўны рэдактар расейскага часопісу «Начальная школа» Ўсяслав Гарэцкі і геоляг, правадзейны сябтар Нацыянальнае акаадэміі навук Беларусі і Расейскай акаадэміі навук Радзім Гарэцкі...

Улада ўвесць час імкненца да весты, што галоўнае — я талент чалавека, не ягоная праца, а яна, улада, яе патрэбы ды бацькі. У выпадку з Максімам і Гаўрылам Гарэцкімі гэтая ўлада памылілася: сыны Івана і Афрасінні Гарэцкіх нават перад тварам съмерці не зламаліся й нікога не аблагарылі. А Гаўрылу двойчы давялося пачуць съмротны прысуд...

Спрабуючы тлумачыць феномэн высокага маральнасці братоў Гарэцкіх, я бачу яго прычыну ў тым, што, пайшоўшы ў съвет, у навуку, яны вынеслі ў сваіх душах матыніна глыбока хрысьціянскае веданыне таго,

што ёсьць добро і зло. Ня дзіва, што ў братоў Гарэцкіх былі таленавітыя ў сваёй жаноцкасці жонкі. Верныя сваім абраўнікам, Леаніла Чарніўская-Гарэцкая і Ларыса Парфіяновіч-Гарэцкая выхалаў ў дзяцей тое, што цяпер называецца вернасцю караням. Мы ведаєм, колькі працы ўкладаў ў выданыне твораў свайго бацькі Галіна Гарэцкая. Цяпер мы бачым том твораў Гаўрылы Гарэцкага, пра выданыне якога парупліся ягонія сыны Радзім і Ўсяслав, а таксама ўнук Кірыла.

Цікава парунаць лісты двух мужоў, двух бацькоў Гарэцкіх — да сваіх жонак і дзяцей.

Працяг на старонцы 2.

Генэралы ў пясчаных кар'ерах

Моладзевая
апазыцыя:
хтосьці
пазіруе з
аўтаматам
у руках,
хтосьці
ловіць
гранты.

сторонка 3

Зьбіты акаадэмік Радзім Гарэцкі

Чарговы ў сэрыі нападаў на найбуйнейшых дзеячоў беларускай культуры і навукі. Гэтым разам ахвяра невядомых нападнікаў — Радзім Гарэцкі, акаадэмік НАН, чалец Расейскай акаадэміі навук, сусветна вядомы навуковец.

17 студзеня Р.Гарэцкі вяртаўся з паседжання нацыянальнага аргкамітэту па сьвяткаванні Дня Волі. Як і ў папярэдніх выпадках, на акаадэмік напалі, калі ён падыходзіў да свайго дому. Сп.Радзім атрымаў чэрапна-мазгавую трауму і пералом носа. У яго кровападцекі на руках, нагах і твары. У цяжкім стане акаадэмік трапіў у аддзяленне іншых інсітутаў. 9-й менскай клінікі, дзе яму зроблена апэрацыя. Стан ягонага здароўя цяпер стабільны.

Жонка акаадэміка паведаміла, што нападнікі забралі дакументы, партфель і пакет з асобнікамі «Выбранага» Гаўрылы Гарэцкага, якое літаральна ў той дзень выйшла ў выдавецтве «Беларускі кнігазбор». Злачынцы не кранулі дарагой асадкі, што ляжала ў адной кішэні з дакументамі. Неразборлівія ў трафэях рабаўнікі. Затое разборлівія ў ахвярах: скрозь маральныя аўтарытэты, залаты фонд беларускага нацыя — Генадзь Цыхун, Артур Вольскі, Адам Мальдзіс, Радзім Гарэцкі.

Упраўленыне съледчага камітэту Савецкага раёну распачало крымінальную справу па факце нападу. Аднак намесынік начальніка съледчага аддзела Ігар Столляр əдмаўляе «палітычную вэрсію». Ну, а вэрсію вар'ята-адзіночкі з шэрагу расейскіх незафышыстаў? Хутка ў нас не застанецца ніводнага здаровага акаадэміка, а съледства ні з месца ні ў адным з выпадкаў.

Удзельнікі сходу менскай інтэлігенцыі запатрабавалі адстайкі кіраўніцтва менскай міліцыі, якое не дае рады сваім авалякам.

Аркадзь Шанскі

Максім звычайна пісаў агульныя лісты да жонкі і дзяцей і таму быў стрыманы ў выяўленыні пачуццяў да Л.Чарніўской. Акаадэмік жа, які пісаў певраважна да жонкі, у сваіх лістах і ў 70 год заставаўся малады.

Да разумення асобы Г.Гарэцкага нямала дадаць ягонія артыкулы і ўспаміны «пра літаратуру і пісьменніцтва», у тым ліку пра Якуба Коласа і Ўладзімера Дубоўку, лісты да Коласа і Дубоўкі (апошні прысывяціў свой першы зборнік «Строма» памяці Ганны Гарэцкай, сястры Максіма і Гаўрылы).

Працяг на старонцы 1.

Цана рынкавага сацыялізму

У панядзелак на гарадзенскіх міні-рынках быў пярэпалах. Зь Менску прыхехала праверка, якую гандляры ўпартка клічуць «прэзыдэнцкай».

Прэзыдэнцкая ці не, праверка спраўна чысьціць прылауکі ѹ кішэні, наводзячы жах вялізнымі штрафамі й бязлітаснымі канфіскацыямі. Міні-рынак нагадвае мурашнік, апрысканы інспектырамі: палова прылаукаў блішчыцы галізою, у прахадах мітусяца хлопцы са скрынкамі, у вачах гандляроў — напружанаасьць і нялгунасьць. Гандляваць? Не гандляваць?

Час набегу абраны ўдала: на прадпрыемствах выдаюць заробкі, спажывецкі попыт, які рэзка быў зынізіўся пасыня навагодніх сівятаў, пачынае ісці ўгару. У лютым магчымыя забастоўка — чарговы тур змагання за права на мяць касавых апаратуў ды іншыя паслабленыні. І ў самы час, калі можна ўзяць кампэнсацыю за пасльясціточнае заціша ды падрыхтавацца да магчымых стратай у лютым, — праверка.

Два дні таму я пазнаёміўся з працою Эрнанда дэ Сота «Загадка капіталізму: чаму капіталізм тромыфуе на Захадзе, але церпіць паразу ў іншых месцах». Прычына, сцвярджае слынны спэцыяліст па праблемах краінаў Ѷе пераходнаю экономікай, у тым, што заканадаўства не дазваляе прадпрымальнікам

стварыць легальны капітал. Інакш кашучы, прычына — у стаўленні ўладаў, якія выконваюць волю кіроўца эліты.

Высновы дэ Сота грунтуюцца на вывучэвымі бізнесу, які ён элегантна заве extralegal. У нас больш любіць мітрафарычныя назвы «чорны», «шэры», «цечевы». Гэткі бізнес ня плаціць (у поўнай меры) падаткі, але плаціць шмат хабару. Бізнесоўцы такога кшталту ня могуць свабодна і спакойна выкарыстоўваць свае грошы. Вынік — буйніне каруулі і арганізаванай злачынаасьці. А да гэтага — жабрацкі ўзровень жыцця, няроўнасць, палітычная нестабільнасць, выпампованыне з краіны мазгові і капіталу.

Падзея на гарадзенскім міні-рынку малі б быць ілюстрацыяй «Загадкі капіталізму», калі б тая мела патрэбу ў дадатковым ілюстраваным — пасыня прыкладу Калюбії ды Эгітуту, Украіны й Бразыліі. Кніга дапамагае адчуць ня-простую дылему беларускай кіроўнай эліты: выкарыстоўваць дробных гандляроў як крыніцу хабару, штрафаў і «добрачынных» пералічэнняў або даць ім магчымасць змагацца за свае інтарэсы ў рамках палітычнага жыцця.

Шараговому падаткаплатніку ня можа падабацца, што сусед, гандлюючы на рынку, зарабляе нашмат больш, чым ён, усімі способамі пазъбягаючы выкананыя законаў, а ад апаведных органаў адкупляеца. Але ня ў меншай ступені шараговы спажывец незадаволены высокімі цэнамі, нізкай якасцю, вузкім асартыментам. Зайздрасць да гандляроў, якія «многа зарабляюць», служыць добрай легітымізацый пе-расцеладаў, аднак толькі паглыбліваючы праблемы цэнаву, якасці й асартыменту.

Прадпрымальнікі апраудваюцца: высокі заробак — плата за рызыкі. Ды ладная доля спаўна аплачанай пакупніком рызыкі вынікае з пазыціі ўладаў, якія, з аднаго боку, дазваляюць квітнечы разнастайным формам «экстрагальнае» бізнес-актыўнасці, а з іншага — пакідаюць за сабою права учыніць праверкі кшталту той, што гэтак напалохала гарадзенскіх гандляроў.

Рэцэпт дэ Сота адзначыны: элітам краінаў зь пераходнаю эканомікай лепш ствараць умовы для таго, каб спраўна дзейнічала «ніябачная рука рынку», чымся задаволіцца бачнаю рукою, якая працягвае грошы ў выглядзе хабару. Ды альтэрнатыва «ўсе ў штанах, але я ў лепшых» пакуль саступае ў прывабнасці прынцыпу «ўсе без штаноў, а я ў штанах — нават хай сабе драных».

Аляксандар Карольчык, Горадня

Прагнаваны посыпех правых на выбарах у ізраільскі Кнэсэт 28 студзеня будзе азначаць захаванье «асаблівых адносінаў» між урадамі Шарона й Лукашэнкі.

Былы шэф КДБ Генадзь Лавіцкі, які ўжо сёмы год ачольвае пасольства ў Тэль-Авіве, не дарма есьць свой хлеб. Многія ізраільяніне станоўчы ацэніваюць сучасны палітычны рэжым Беларусі.

На форуме віртуальнага беларускага зямляцтва ў Ізраілі www.souz.co.il/belzem здаўна трапляліся запісы кшталту «мне падабаецца, як Лукашэнка кіруе краінай». З 2000 г. пачаліся палітычныя вандроўкі назіральнікаў-ізраільянінаў на парлімэнцкій й прэзыдэнцкій выбары у Беларусь. Па-рушэннія юны, у адрозненіні ад зўрапейцаў, не заўважалі ніколі. Увесені 2001 г. Беларусь наведалі дэпутаты Кнэсету, муніципальная чыноўнікі ды кіраўнікі Аб'яднання выхадцаў Ѷе Беларусі. Іхняя меркаваны трансляваліся БТ, друкавалі «Советская Белоруссия» і «Народная газета». Мне запомніліся слова былога менчуга Ліява Зусмановіча, прадпрымальніка й супарашыні згаданага Аб'яднання: Захад ужывале падвойныя стандарты як да Беларусі, так і да Ізраілю, таму давайце змагацца разам...

Посыпехам беларускай дыпляматыі стаўся візит Лукашэнкі ў Ізраіль у па-

чатку 2000 г. БНФ і Сусветнае згуртаваньне беларускіх габрэйў пратэстувалі тады, але хто іх слухаў... Цяпер пазытыўны імідж беларускага рэжыму ствараецца праз уздел супрацоўнікаў пасольства Беларусі ў фэстах і сустэрчак «беларускіх ізраільянін», праз зыніжкі на паслугі кампаніі «Белавія» для ветэранаў вайны, а таксама праз прапаганду ў ізраільскіх СМІ. Якраз год таму зьявіўся штотэмесчынны дадатак да галоўнай расейскамоўнай ізраільскай газэты «Новости недели» — «Диалог: белорусские новости». З таго «Дыялаг», які рыхтуе калектыву небезвядомага «Голоса Радзімы», можна даведацца пра добрае жыццё габрэй і негабрэй на прасторах нашай краіны.

Інтыфада выявіла слабасць ізраільскага грамадзства, і многія імігранты, дый на толькі юны, тужаць па моцнай руцэ ў палітыцы. На тле габрэйскай дэмакратыі, калі ў парлімэнце засядаюць прафесійнікі двух дзясятак партый, Беларусь сапраўды выглядае аазысам стабільнасцю... Пасыль страйкаў пры-біральшчыкаў съмечцаў, калі Тэль-Авів робіцца падобным на кляяку, імігрантаў вабіць чысьцінія менскіх праспектаў. Памятаюць і пра тое, што калісці на «Славянскім базары» ў Віцебску перамог ізраільянін.

Яшчэ ўлетку 2000 г. буйныя функцыянеры партыі «Наш дом Ізраіль» казаў мне ў прыватнай гутары: «Ізраілю патрэбны такі лідер, як наш Лукашэнка». Гэтак, відаць, мяркуе і кіраўнік «Нашага дому», ураджэнец Малдовы Авігдор Ліберман, які досьць часта наведаў Беларусь у другой палове 1990-х. Апошнія віёны візіт датуецца кастрычнікам 2001 г. Суправаджваўся ён шматлікімі заявамі аб міжпарламентскім събродустве.

Прагнаваны посыпех правых на чале з Шаронам на выбарах у Кнэсэт 28 студзеня можа ўзмацніць аўтарытарныя тэндэнцыі ў ізраільскай палітыцы. Сп.Ліберман, былы міністар інфраструктуры, вядомы, між іншага, пра гайд да выкрывання курапуці, мае ўсе шанцы зноў увайсьці ў кааліцыйны ўрад ад блёку «ястрабаў» «Нацыянальнае адзінства». Ці здолее ён выканаць сваю праграму (прынцыпе Канстытуцыі, наданыне дадатковых паўнамоцтваў прэзыдэнту Ізраіля і органам выканайчай улады, утварэнні Рады Бяльспекі), пакажа час. У любым выпадку, колішні жарт «Вожыка» абумоўлены хвалій эміграцыі, ужо не падаецца толькі жартам.

Вольф Рубінчык

КНІГА

Улада супраць Гарэцкіх

Працяг са старонкі 1.

Немалое месца ў кнізе займае навуковая, эканамічнае праблематыка: разъмяшчэнне прадукцыйных сілаў, пытанні індустрыялізацыі, дэмографіі.

Сыстэматызаваныя Г.Гарэцкім звесткі дапамогуць зразумець падступніасьць гэтак званае беларусізаціі 1920-х. У сваёй клясычнай працы «Нацыянальныя асаблівасці насељніцтва БССР і беларускага насељніцтва СССР паводле перапису 1926 г.»

Г.Гарэцкі зрабіў дзве высновы: у БССР найбольш непісменная нацыянальнасць — беларусы; з прычыны нізкага культурнага ўзроўню з усіх нацыянальнасцяў БССР найбольш паддаючца асыміляцыі беларусы.

Бальшавікі намагаліся затрымліваць

культуране разъвіцьцё беларусаў. Калі

кіраўнікі іншых рэспублік СССР дамагаліся ад Масквы мэтавага набору студэнтаў і аспірантаў, дык гікалы, пана-

марэнкі, мазуравы й машэравы імпартавалі спэцыялістаў пераважна з Рәсей.

Вынік: у 1980-х у БССР сярод людзей з

вышэйшай адукацыяй і вучонымі сту-

пенямі па-ранейшаму найменей было

беларусаў, а працэс іх культурнае ас-

міляціі стаў, бадай, незваротным. Гэ-

так званая беларусізація 1920-х дала

бальшавікам магчымасць выявіць

найбольш дзейныя беларускія куль-

турныя сілы і нэўтрализаваць іх. Да

такіх людзей належалі Г.Гарэцкі, зму-

шаны 38 гадоў працаўшы за межамі

Бацькаўшчыны.

Анатоль Сідарэвіч

Гаўрыла Гарэцкі. Выбранае.

— Менск: «Беларускі кнігазбор», 2002.

10 РАДКОЎ РЭДАКТАРА Як бараніца ад бюракратаў

Сталі вядомыя пляны аргкамітэту па сівяткаваньні Дня Волі. Яны, на жаль, настолькі ж новыя, наколькі новыя людзі каардынуюць дзеяньні аргкамітэту. (Гл. аргкамітэты 2002, 2001, 2000...) Нас іншоу чакае сходка бяз гукаўмініяльной аппаратуры, канцэрт-вінегрэт з жывых клясыкаў і найпрымітўнейшых дылетантаў ды «навуковая» канферэнцыя «Незалежнасць і демакратыя». Сівётлы веснавы фэст тым самым ператвараецца ў бюракратычны рytual апазыцыі. Дзень Волі — традыцыйна масавае сівята — у алошнія гады многія беларускія сем'і пачалі сівяткаваць сяброўскімі кампаніямі — прыватна або публічна. І гэта наш законны адказ чэмбэрленам.

Андрэй Дынько

ШТО ПІШУЦЬ

3 пракуратурай — па-беларуску

10 сінтября 2002 г. я на-
кіраваў у пракуратуру Менск
заяву, у якой прасіў накіра-
ваць на мой адрас адказ у
перакладзе на беларускую
мову, бо па-расейску не зра-
зумеў, чаму мая скарыга не за-
дадзеная і вернутая без раз-
гляду. Але пракуратура адмовіла
мне ў май законным патраба-
ванын атрымаваць адказ па-белару-
ску, хоць у арт.6 Закону «Аб
мовах» канстатуе, што прыві-
ле ці амежаванын па моўных
прыкметах недапушчальны.

Арт.17 гэтага закона не вызначае
установай, якія павінны рабіць
пераклады афіцыйных адказаў з
адной дзяржаўнай мовы на другую.
А в.а. начальніка аддзела
агульнага нагляду пракуратуры
Менску С.Лысянок бліфуе, пра-
лануючы мне зяўвінцца па пе-
раклад у нейкіх мітычных «соот-
вествуючие организации».

Каб бараніца свае права, як
накіраваў скарыгу ў Пракуратуру
Рэспублікі Беларусь.

Анатоль Сарокін, Менск

Адкрыты ліст арганізацыі «Звяз беларусаў замежжа» прем'ер-міністру Вялікай Брытаніі Тоні Блэру

31 студзеня ў Лёндане мусіць
пачацца судовы працэс над Ах-
медам Закаевым. Расей патрабуе<br

палітыка

Генэралы ў пясчаных кар'ерах

Набліжэнне вясны і выбараў у мясцовыя саветы актыўізавала дзеянасьць арганізаванай моладзі. Ужо цяпер-хтосыці пазіруе замежным журналістам з аўтаматамі на руках, а хтосыці змагаецца за дэпутацкі мандат.

«Малады фронт» астыў

Незарэгістраваны «Малады фронт» цяпер перажывае на лепшыя часы. У снежні 2001 г. на звездзе Партыі БНФ моладафронтавцы падтрымалі не Вячорку, а Сіўчыка. З таго часу цягнецца «ціхі» канфлікт паміж краініцтвам партыі й лідэрствам «МФ». Летась была спроба адхіліць Паўла Севярынца ад краініцтва арганізацыі, ды ён хоць і з цяжкасцю, але перамог гарадзенца Вадзіма Саранчука.

Цікава, што большасць маладафронтавцаў тады прагаласавала за праGRAMU апанэнта Севярынца, якую апошні мусіць выконваць.

Шэрагі «МФ» значна парадзелі ў парайднанні з 2001-м — годам выбараў. Паўал Севярынец кажа, што ў арганізацыі засталося 1,5 тыс. чалавек. «Цяпер вялікая апатаў ў грамадстве, а моладзь жа рэзка падымаета, але якосьць іншых кшталтуеца», — канстатуе краінік «МФ». Паводле ягоных словаў, сёньня ў арганізацыю больш запісваюцца «людзі творчыя, хрысьціяне і дзяячы». У неспакойны ж час мітынгі і дэмантрацыі ў «МФ» прыходзілі хлопцы.

Тым ня менш, нягледзячы на гэты спад актыўнасці, у мясцовых выбараў будуть удзельнічаць 35 працтаванікоў «МФ». Гэта найбольшая сярод усіх моладзевых арганізацый лічба. Сам Паўал не балятецца.

АНДРЭЙ ПІНКЕВІЧ

«Зубр» правёў больш за дзве тысячи акцыяў, распаўсюдзіў амаль 9 млн. асобнікі друкаванай прадукцыі. Выходзіць, па ўётцы на кожнага братку-беларуса. Цяпер «зубры» рыхтуюцца да веснавых акцыяў, у прыватнасці да народнага маршу «За лепшыя жыццё!», заплянаванага на 12 сакавіка. У мясцовых выбараў яны ўдзельнічаць на будучы. Прывычна — адсутнасць адзінага дэмакратычнага выбарчага блёку, існаваныне якога было б зарукай перамогі прыхільнікаў незалежнасці і дэмакратыі.

Сёньня самая моцная структура «Зубр» мае ў Менску і Менскай вобласці. Па словах А.Атрошчанкава, цяпер у арганізацыі налічваецца 1,5—2 тыс. актыўістаў (тых, хто прымаў прысягу).

Патрэба легалізацыі

Ужо чацверты год дзейнічае незарэгістраваная арганізацыя «Малады сацыял-дэмакраты» («МСД»). Утварылася яна як моладзевая фракцыя Беларускай сацыял-дэмакратыч-

REX-PROMEDIA

Апазыцыйная частка грамадзтва толькі ў моладзі, лічы, яшчэ й верыць. Значыць, моладзі варта змагацца за ўладу.

Павал Гормаш.

«МСД» хочуць легалізація, але летась зарэгістравацца арганізацыі не ўдалося. Сёлета будзе чарговая спроба. Адсутнасць легалізатора стасупу тера шкаджае браць ўдзел у выбараў і пашыраць шэрагі.

З 1994 г. існуе «Маладая грамада» — у адрозненінне ад «МСД», зарэгістраваная. У лютым 2002 г. прайшоў з'езд арганізацыі, які прыняў новую праграму. Паводле словаў старшынкі Тачаніі Алесянія (у сёньня сацыял-дэмакраты праста-такі жаноче аблічча), «МГ» рэфармуецца: пашырае склад краініцтва і дэцэнтралізуецца за кошт наданыя самастойнасці рэгіянальным структурам. Сябры «МГ» бяруць ўдзел у мясцовых выбараў. Дэцэнтралізацыя ў арганізацыі адбываецца паспяхова, але вядома, што грамадоўцы паза Менскам ідуць на выбараў толькі ў Берасьці, Горадні, Магілёве, Віцебску. «МГ» цесна супрацоўнічае з незарэгістраванай Аб'яднанай сацыял-дэмакратычнай партыяй, Фэдэрацыяй анерхістай Беларусі, Лігай сэксменшасці і інш. А ў лістападзе 2002-га яна атрымала статус поўнага сябра Інтэрнацыяналу сацыялістычнай моладзі. Ці дапаможа гэта на мясцовых выбараў?

Хрысьціяне плюс лібэралы

З 1997 г. у Беларусі існуе Моладзевы хрысьціянскі сацыяльны саюз (МХСС). Арганізацыя на часта трапляла пад увагу СМИ. Летась у лістападзе ў склад МХСС увайшлі сябры незарэгістраванай «Моладзі АГП». Утварылася арганізацыя МХСС-«Малады дэмакраты». Цяпер гэты сымбіёз хрысьціянаў

і лібэралаў імкненца зарэгістраваць змены ў статуте і назове. Калі не атрымаета, будуть працаваць далей пад шыльдай МХСС.

У мясцовых выбараў возьмуць ўдзел лідэры юнацтва сябры гэтай арганізацыі. Частка з іх — як кандыдаты, іншыя — як мэнеджеры і валанцёры (пра актыўнае «мэнеджэрства» і «валанцёрства» гаварылі і краінікі іншых арганізацый). Сябры МХСС-«МД» будуть балітавацца ў Менску, Горадні, Берасьці, Віцебску (у рэгіёнах усяго некалькі чалавек) пад шыльдай Аб'яднанай грамадзянскай партыі.

Калі 15 чалавек выстаўляе на выбараў рэспубліканскую грамадзкую моладзевую арганізацыю «Грамадзянскі форум» (у Менску, Горадні, Берасьці і Берасьцейскай вобласці, Магілёве). Ейны прэзыдэнт, дэпутат палаты прадстаўнікоў Уладзімер Навасяд кажа, што мясцовыя ўлады ў Беларусі маюць большыя паўнамоцтвы, чым парламент. Каму ж пра гэта меркаваць,

як не дэпутату Навасяду.

Легіён у польскім часопісе

Незарэгістраваная патрыятычная арганізацыя «Белы легіён» — адна з найстарэйшых. У апошнім нумары польскага часопісу для аматараў усяго вайсковага «Komandos» (№12, 2002) змешчаны багата ілюстраваны нарыс журналіста Ежи Рагвалода пра гісторыю і дзеянасьць «Белага легіёну». Каля фатаздымку хлопца ў камуфляжы з аўтаматам польскі журналіст піша: «Легіён перадусім займаецца выхаваннем патрыятычнай моладзі».

Пасля зьяўлення ў «НН» фотарэпартажу з летніку «Белага легіёну», дзе група хлапцу здавала іспыты на «сталёвы барэт», летам мінулага году ў арганізацыі пачаліся праблемы. Некаторых сяброў выклікалі на допыты ў МУС і КДБ. Ці не справа-куе новы рэпартаж новых праблем?

Працяг на старонцы 4.

У нашай сацыял-дэмакраты праста-такі жаноче аблічча. Тачанія Алесянія — караінічка «Маладой грамады»

Марына Азаранак

най партыі (Народная грамада) пасля расколу арганізацыі «Маладая грамада». Але не здабаве набыла не залежны статус і на сёньня зьяўляецца «братэрскай арганізацыяй партыі».

Сябры «МСД» паспрабуюць сілы на мясцовых выбараў. Старшынка арганізацыі Марына Азаранак кажа, што некаторыя з іх ідуць на выбараў шляхам збору подпісаў, іншыя, якія зьяўляюцца сябрамі БСДП (НГ), вылучаюцца ад яе суполак. Менск, Віцебск, Салігорск, Бабруйск, Баранавічы — географія небагатая. Як і ва ўсіх апазыцыйных структураў, зразы. Сама М.Азаранак не балятецца па сямейных абставінах (нядайна нарадзіла дзіця), але на выбараў йдзе ейны намесьнік

АНДРЭЙ ПІНКЕВІЧ

На сход. У Палац Рэспублікі!

Сход інтэлігэнцыі Менску, што адбыўся 19 студзеня ў Палацы ма-
стацтваў, выбраў дэлегатаў на
Ўсебеларускі зъезд інтэлігэнцыі.
Гэта падзея адбудзенца 16 лютага.
Ад Менску на форуме інтэлігэн-
цыі маюць быць 200 дэлегатаў, ад
рэгіёнаў — па 50. Прывітаньне
удзельнікам сходу ад зьбітага 17
студзеня акаадэміка Радзіма Гарэц-
кага перадаў народны пісьменнік
Янка Брыль.

Ад аргамітэту на Ўсебеларускі
зъезд было прапанавана больш за 100
дэлегатаў, яшчэ амаль столькі ж на-
звалі ўдзельнікі сходу. У ліку канды-
датаў былі названыя ня толькі такія
вядомыя прадстаўнікі творчай інтэлі-
гэнцыі, як Адам Мальдзіс, Уладзімер
Арлоў, Міхал Анемпадыстай і інш.,
але і дэпутаты палаты прадстаўнікі
Валеры Фралоў, Сяргей Скрабец і
Уладзімер Парфянівіч, прысутныя
на сходзе. Прагучала ў імя піарлямэн-
тара Генадзя Дылеўскага, які на сход
прыйшоў ня змог.

Пярэчаныі выклікалі толькі 4 кан-
дыдаты: Анатоля Лябедзкі, Пятра
Краўчанкі, Аляксандра Ярашку і
Яўгена Будзінаса. Лябедзьку прыга-
далі тэлефонныя перамовы з Ням-
цовым, Ярашку — ініцыятыву рэ-
фэрэндуму за аб'яднанье Беларусі з
Расеяй, Будзінасу закідалі антынацы-
янальныя погляды. Зрэшты, усе ас-
прачаныя кандыдатуры трапілі ў
список пасыля галасаваньня па кожнай
з іх. Без аблеркаваньня адкінулі
толькі кандыдатуру Анатоля Белага

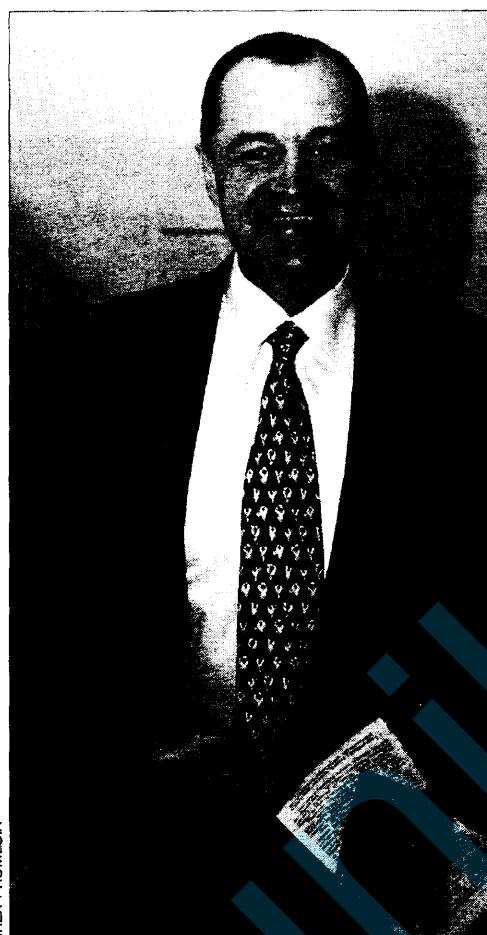
— за паводзіны, неадпаведныя ста-
тусу інтэлігента.

Не абылося на сходзе без заўваг.
Вінсук Вячорка крытыкаў яўны «перабор» у бок творчай інтэлігэн-
цыі спаміж дэлегатаў: мала тэхні-
чай інтэлігэнцыі, мала настаўнікі,
дактароў і г.д. Павал Севярынец за-
значаў, што неабходна вылучаць
больш моладзі.

Удзельнікі сходу прынялі рэзоля-
цию, у якой акрэслілі кола праблем-
аў для аблеркаваньня на Ўсебелару-
скум зъезду: захаваныне сувэрэ-
нітэту і ўмацаваныне дзяржаўнасці,
забесцячэніне годнага матэрыяль-
нага ўзроўню жыцця, правядзеныне
палітычных і эканамічных рэфор-
маў, пераадоленіне міжнароднай
ізацыі даў уваходжаныне ў єўрапейскую
супольнасць. Была прынята
і адмысловая заява з нагоды
зьбітца Р.Гарэцкага: удзельнікі
сходу запатрабавалі зъмяніць кіраў-
ніцтва сталічнай міліцыі, якое не дае
радаў сваім абаязкам.

Усе прысутныя падтрымалі пра-
панову аргамітэту звязануцу да
ўладаў з патрабаваннем бясплатна
пусыцца ўсебеларускі зъезд інтэлі-
гэнцыі ў Палац Рэспублікі. Сустар-
шыня аргамітэту Аляксей Марачкін
абгрунтаваў гэтае патрабаванье
тым, што «гэта ж на нашыя грошы
пастаўлена». Праўда, на станоўчы
адказ арганізаторы ня дужа
разлічваюць і працягваюць шукаць
запасныя варыянты.

Аркадзь Шанскі

На сходзе інтэлігэнцыі адбылося
першае публічнае зъявленыне
Пятра Краўчанкі пасля вяртання
з Японіі.

IREX-PROMEDIA

Грамадзкі аргамітэт па съяткаваньні 750-годзьдзя
каранацыі Міндоўга на сваім паседжаньні 16 студзеня
вырашыў далучыцца да дзяржаўных мерапрыемстваў,
але і дадаць багата сваіх. Была прынятая праграма
съяткаваньня, якая складаецца з 18 пунктаў.

Пралягуць праспэкты Міндоўга

Пляны ў сяброў аргамітэту, які ўзначальвае гісторык Анатоль Грыцкевіч, напалеонаўская. Найперш — дамагчыся, каб у Наваградку зявілася вуліца Міндоўга і цэнтральная плошча гораду таксама насыла ягона імя. Па вайне ў Наваградку існавала вуліца Міндоўга, але недзе ў 70-х яе пераназвалі. Гэткія ж вуліцы мусіць звязацца і з іншых гарадоў і мястэчках Беларусі. У самім Наваградку, як зазначыў мастак Мікола Купава, трэба ўпрадакаваць гару Міндоўга і заклаці помнік князю. Пастаўіць помнік сёлета нерэзальна — яго ніяма яшчэ і ў праекце. Праспект Міндоўга і помнік вялікаму князю, як было вырашана на паседжаньні, мусіць таксама звязацца і ў Менску.

Яшчэ адзін крок дзеля ўшанаваньня памяці вялікага князя і
караля — патрабаванье афіцыйна вярнуць першай сталіцы
ВКЛ найменне Наваградак.

Съяткаваны не абмажуюць толькі прапановамі пераймено-
ваньня ды закладкай помнікаў. Пройдуць выставы дзіця-
чай творчасці і творы сяброў Саюзу мастакоў. 5 альбо 6
ліпеня (як удаца арандаваць залу) адбудзенца ўрачыстае
паседжаныне і съяточны канцэрт. Аргамітэт пастанавіў
дбаць пра выпуск памятнай юбілейнай манэты, а таксама ад-
мысловых канвертаў і маркі, прысьвечаных Міндоўгавай кара-
наці.

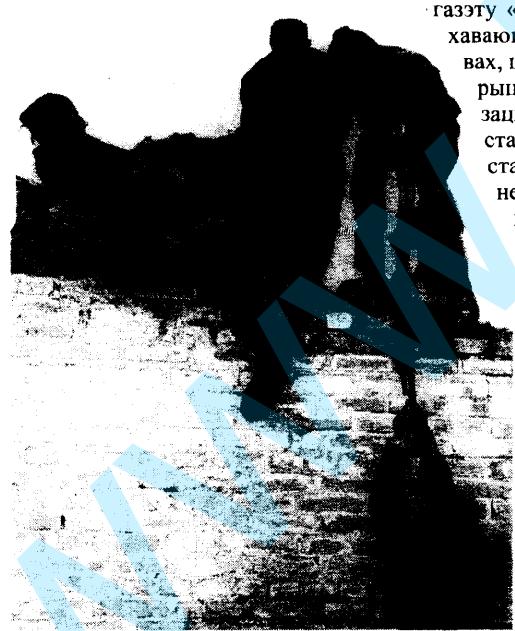
Апроч таго, было вырашана дамагчыся ад кіраўніцтва Опэрна-
га тэатру аднаўленчыя опэры «Князь Наваградзкі». Пастаўітка,
якая вытрымала ўсяго некалькі паказаў на пачатку 90-х, была
зынята, калі кіраўніком тэатру стаў Сяргей Картэс. Сёння ўсе
дэкарацыі і тэатральныя касыцомы ўжо зынішчаныя, але опера
можна аднавіць у канцэртным выкананні. Сябры грамадзкага
аргамітэту лічаць, што менавіта сымбалічным «Князем Нава-
градзкім» мусіць пачацца ўвосень новы опэры сезон.

Юбілейны съяткаваны з нагоды Міндоўгавай каранацыі
зацягнуцца амаль на паўгоду. Яно і добра: ня кожны ж год вы-
падае такі знакавы юбілей.

Адам Воршыч

Генэралы ў пясчаных кар'ерах

Працяг са старонкі 3.

Падчас мінулагоднай акцыі «Белага
легіёну»

Лёс вядомы і невядомы

Ці існуе на сёньняшні момант незарэгістраваная арганізацыя «Край»,
сказаць цяжка. Актыўная яшчэ не-
калькі гадоў таму, гэта нацыяна-
льностычная арганізацыя апошнім часам
не выяўляе прыкметай жыцця. Ня-
проста выйсці і на контакт з краёў-
цамі. У мінулым годзе для гэтых мэ-
таў яны пакідали нумар паштовай
скрыні ў Польшчы, пазней —
толькі e-mail.

У адрозненінне ад «Краю»,
працягвае дзейнічаць былая Койда-
наўская Рада «Маладога фронту»,

якая заснавала нацыянальны сайты «Беларускі Супраціў», выдае
газету «Рубон». «Рубонаўцы» не
хаваюць сваіх плянаў. Па іх сло-
вах, цяпер яны імкніца пашырыць
дзеянасць сваёй арганізацыі на ўесь Менск (акрамя
сталіцы ў іх ёсць свае прад-
стаўнікі на Берасцьцішчыне). Аднак на выбары ў мясцовых
саветы, хутчэй за-
ўсё, нікто з іх не ідзе, бо
бліжэйшымі мэтамі называюцца
«распаўсюд нацыянальствы і дэ-
алёгіі і ведаў па нацыя-
нальнай гісторыі Бела-
руссі». Для такіх далека-
сяжных мэтаў, ясна,
трыбуна сельсавету за-
малая.

«Кузня кадраў»

Незарэгістраваная Бе-
ларускія партыя сва-
боды (БПС) па-раней-
шаму застаўца «куз-
ня кадраў» нацыяналь-
стичнага руху. На чале
са сваім нязменным лідэрам Сярге-
ем Высоцкім, БПС не спыняе дзея-
насці і не была супраць легаліза-
цыі.

У апошні год зэўважная каалі-
ція БПС з іншымі моладзевымі арганізацыямі. Сябры БПС удзельні-
чали ў абароне Курапатаў разам з
«МФ» і «Зубром», сумесна з ін-
шымі патрыятычнымі сіламі пра-
водзілі акцыю ў абарону незалеж-
насці Беларусі 17 лістапада. Сёлета
некалькі сібровы БПС будуть баля-
тавацца ў дэпутаты мясцовых саветаў.
Нагадаем, што лідэр партыі Сяргей

Высоцкі ў 1996 г. пра-
вёў удалую выбарчу
кампанію і заняў у ад-
ной з менскіх акругаў
першае месца ў першым
туре, але другі тур, праз
роспуск парламэнту, не
адбыўся. Сёлета Вы-
соцкі балятавацца ў дэ-
путаты гарсавету па Лаг-
ойскай акрузе №44.

Летасць зялёльяла пра
сябе так званая «БПС-
большасць». Яна скла-
далася з сяброў
партыі, якія ў сінезні
2000 г. заснавалі сваю
арганізацыю, незалеж-
ную ад Высоцкага. Ся-
род яе кіраўнікоў напачатку называла-
ліся Аўген Сідорык і Славамір
Адамовіч. Цяпер яны абодва ста-
лі

эмігрантамі. «БПС-Б» выдала нумар
часопісу «Нацыя», працавала з
скінхедамі і футбольнымі фанатамі.
Нацэльвалася на легалізацыю і ўздел
у выбарах. А цяпер нічога не чуваць.

Анархія па-беларуску

Нягледзячы на тое што анархісты
ва ўсім сьвеце найчасцей выбары
байкатуюць, іх беларускія пабраці-
мы сёлета спрабуюць щасціцца. Лідэр
Фэлэрэцыі анархістаў Бела-
руссі Лёлік Ушкін кажа, што 4-5
кандыдатаў ў ўсёй краіне ўжо пад-
аладі заяവы на регістрацыю. Адзін з
беларускіх анархістаў, вядомы пад
мянушкай Мао, ідзе на выбары ў
Менску.

Паводле словаў Лёліка Ушкіна,
пераважная большасць беларускіх
анархістаў будзе «займачца творчым
асваенінем такай зяяў, як выбара-
ры». Палова анархістаў будзе «абу-
вацца дэпутатаў», зарабляючы грошы
працай у іх камандах. Другая палова

Анархіст Лёлік
Ушкін у
найбліжэйшыя
тыдні
вызначыца
са сваім
стаўленынем
да выбараў

— займацца арганізацыйай байкоту
выбраў, што мусіць выліца ў шэ-
раг акцый. Сам Ушкін яшчэ ня выра-
шыў, да каго далучыцца.

Акрамя Высоцкага, усе апытаныя
лідэры моладзевых арганізацыяў
ухіляюцца ад удзелу ў мясцовых
выбарах. Ня хочуць ісці ў бой, дзе
можна і прайграць. Ня лічаць свае
арганізацыі палітычнымі. Спадзя-
юцца на будучыя парламэнцкія вы-
бараў. А найбольш спадзяюцца на
«вулічную рэвалюцыю». Хочуць
перасядзець выбары кожны ў сваім
«пясчаным кар'еру». Але так «вай-
нушкі» ня выйграеш. Вылезыці з
пясочнай мусова. Апазыцыйная
частка грамадзтва толькі ў моладзі
і моладзі, лічы, яшчэ і верыць. Рэ-
йтингі старэйших палітыкаў заста-
юцца блізкімі да нуля. Значыць, мо-
ладзі варта змагацца за ўладу. Чаму
б не рабіць гэта праз выбараў?

Сяргей Ёрш

Нацыянальіст Сяргей Высоцкі
балятавацца ў дэпутатаў

Наша Ніва [3] 24 студзеня 2003

5

Сёлета дзяржава дазволіла ўвезьці ў краіну на 1,1 млрд. цыгарэтаў менш, чым летась. Затое «Нёман» паставіў абсталяванье для выпуску якасных айчынных цыгарэтаў.

«Сынку, цыгарэты трэба?» — пытается бабулька. Мабыць, на цукеркі ўнукам зарабляе, думаете вы, аднак памылецца. За кошт бабулькі кормяцца перавозчыкі без акцызага тытуню, гаспадары нелегальных цыгарэтных фабрыкай ды босы буйных замежных карпаратыяў. У панядзелак мытнікі затрималі двух кантрабандыстаў, якія везлі з Смаленску цыгарэты без акцызных марак. Першы, жыхар Клічава, меў у схове КамАЗу 21 тыс. пачкаў, другі, бабруйчанін, вёс 20 тыс. пачкаў на «Жыгулях» з прычепам.

Ой, «Нёман», ты ў Бацькі любімы

«Чорны» тытунь

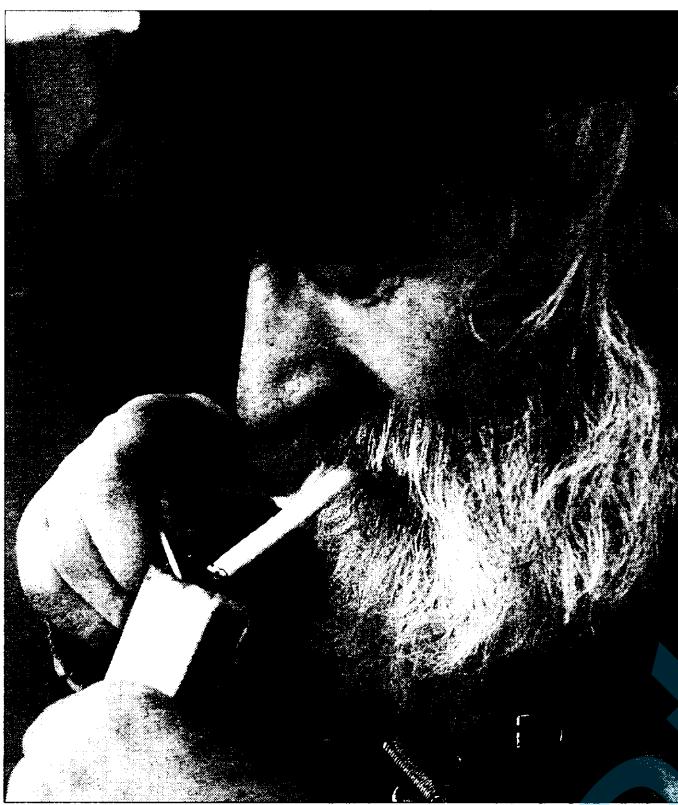
Да канца разблытаць клубок «чорнага» тытунёвага гандлю немагчыма: занадта шмат пераплеченых ды абарваных іншай. Празрыстая мяжа з Ресей — «зялёны калідор» для кантрабандыстаў. Цана на «фірмовыя» цыгарэты на аптовых рынках у Ресеі бывае ў два разы меншшая, чым у Беларусі. Пра мізэрны кошт падробак — прадукцыі шматлікіх падпольных заводзікі — няма чаго й казаць. Безыліч пэрсанальных аўто, аўтобусаў ды цягнікоў прывозяць у краіну неявілічкі партыі цыгарэтай з-за мяжы. Ценявыя тытунёвые босы, якія накіроўваюць гэту плынь, аддаюць цыгарэты нелегальным прыватным прадаўцам («бабулькам»). «Гавар» у іх каштве на 100—200 рублёў таньней, чым у крамах. У Беларусі гэты бізнес дзе штогодовы прыбытак у 2—3 млн. даляраў.

Але ня ўсе скрынкі з цыгарэтнымі блёкамі разыходзяцца ў Беларусі. Кантрабанду з Ресеі ці Украіны вязуць транзытам у Польшчу й Прыбалтыку, дзе працоўцу разы ў чатыры даражэй.

Як паведамляе нямецкая інфармацыйнае агенцтва DPA, спасылаючыся на заяву супрацоўнікаў мытні ў Гамбургу, некаторыя з

членоў кіраўніцтва нямецкага тытунёвага канцэрну «Reemtsma» ўключна з сакратаром праўлення Манфредам Хойсьлерам нават прыдумалі, як зарабляць гроши на танных усходнеўрапейскіх падробках. Газета «Frankfurter Allgemeine Zeitung» раскрывае наступную схему нелегальнага гандлю. «Свае» бізнесу ў Беларусі, Латвіі ды Польшчы набывалі фірмовыя цыгарэты канцэрну (найбуйны вядомая іх марка — «West») ды везлі на радзіму, на плацячы мыта. На месцы на некалькі скрыні цыгарэтаў атрымлівалі акцызныя маракі, а астатні тавар замянялі таннымі падробкамі ды выкладілі на рынок. Амаль некранутую партыю фірмовых цыгарэтаў хавалі ў фурах (у Беларусі найчасцей сярод ягадаў) ды везлі назад у Нямеччыну. Гэткія партыі можна было ганяць туды-сюды колькі заўгодна, кладучы ў кішэню розыніцу ў кошце паміж фірмовымі ды падроб-

гаспадарка

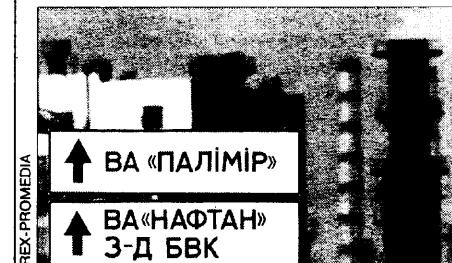
ЭКАНАМІЧНАЯ ХРОНІКА Супраць пагадзіннай стаўкі

Урад зьбіраеца ўвесці пагадзінную тарыфную стаўку аплаты працы замест памесячнай, Федэрацыя прафсаюзаў Беларусі працівіца гэтаму. Яна лічыць, што пагадзінная аплата зробіць працаўнікоў сацыяльна безбаронімі. Працаўцы пачніць масава пераводзіць супрацоўнікаў на няпоўны працоўны дзень, зынічаць заробкі ды перастануць плаціць за вымушаныя прастоі. Цяпер тарыфная стаўка вызначаецца з разылку на месец.

Камэрцыйны шпінаж у «Палесьсі»

Пінскае ААТ «Палесьсе», што вырабляе трыкатаж, засакрэціла ўсю інфармацыю пра сваю дзейнасць. Летась адна з украінскіх карпаратыяў паспрабавала набыць кантрольны пакет прадпрыемства, карыстаючыся нелегальнімі ксэракопіямі дакументаў, атрыманых ад некага з супрацоўнікаў «Палесься». Цяпер звесткі пра штат, вытворчасць, контракти, выдаткі ды прыбылкі прадпрыемства — камэрцыйная таямніца. Спрыяць яе захаванню будзе служба эканамічнай бясспекі «Палесься».

Акцыі нафтакіміі — за грошы

21 студзеня ўрад зацвердзіў праект указу прэзыдэнта, згодна з якім набываць акцыі «Нафтану», «Паліміру», «Белышы», «Азоту», «Хімвалакна» можна будзе выключна за грошы. Працаўнікі прадпрыемстваў зможуць купіць акцыяў на суму, якую большую за 100 базавых величын (каля 1,2 млн. рублёў). Чэki «Маёмасць» мяніца на гэтыя акцыі ня будзуть.

Буйныя замовы

«Бабруйскмэблі» выпраўляе ў Нямеччыну буйную партыю мэблі з бяроўны на суму 200 тыс. ёура. «Камунарка» рыхтует да продажу ў ЗША 20 тонн цукерак. Кансорцыюм «Nike» замовіў бабруйскому ААТ «Славянка» пашыр форму для расейскага чэмпінату па футболе — некалькі тысячаў футбольак ды шортав.

Электраветракі

ААТ «Аэрола» сумесна з польскімі інвестарамі будзе электраветракі магутнасцю ў 1000 кВт. Палова дэталяў для гэтага ветрака, які прададуць у Польшчу, — беларускія. У калгасе «Mip» на Койданаўшчыне ўжо стаіць электраветрак на 250 кВт, пабудаваны «Аэролай». У Беларусі ёсьць каля 1560 пунктаў, у якіх можна ўсталяваць электраветракі. Сяродні кошт ветрака — 500—600 тыс. даляраў.

«Прыёр» плюс «Raiffeisen»

17 студзеня сход акцыянэраў «Прыёрбанку» зацвердзіў продаж 50% сваіх акцыяў аўстрыйскаму «Raiffeisen». Аўстрыйцы набылі пакет акцыяў за 31,4 млн. даляраў. «Raiffeisen» працягвае скупку. Ён пранаваў іншым акцыянэрам прадаць яму акцыі «Прыёрбанку» па кошце, у 4,5 разу большым за намінал. Цяпер толькі «Беларусбанк» ды «Белаграпрамбанк» маюць капітал, большы, чым у «Прыёрбанку».

AK

Статыстыка

У сьвеце каля мільярда курцоў. 73% з іх запалілі першую цыгарэту да таго, як ім споўнілася 17 год. Тытунёвы дым утрымлівае 4200 шкодных кампанэнтаў. Штогод каля 4 млн. чалавек у сьвеце памірае ад хваробаў, выкліканых паленем. 42% беларусаў паліць. У нас з-за палення памірае 15 тыс. чалавек штогод. Каля 99% хворых на рак лёгкіх — курцы.

Беларускі тытунёвы рынак у 2003 г.

Агульны аб'ём	15 млрд. цыгарэтаў.
Зь іх:	
вырабяць у Беларусі:	
Гарадзенская тытунёвая фабрыка «Нёман»	10 млрд.
СП «Тытунь-Інвест»	2 млрд.
прывязуць з-за мяжы:	
«Белая Русь» (JTI)	1,5 млрд.
СП «T & B» («Philip Morris»)	650 млн.
«British-American Tobacco Trading Company»	300 млн.
Белкаапсаюз («Балканская зорка», Ресея)	300 млн.
пакуль не разъмеркаваныя	250 млн.

Імпартэр «Дэлфідзілінг» увозіць не цыгарэты, а цыгари ды цыгарылы.

Працяг са старонкі 1.

Рассакречаныя тэмы

Цэнзура савецкага часу забараняла згадвадь многія тэмы і лічбы, якія сёньня падаюцца адкрыта. Так, згодна з «Выпіскай з «Пераліку зьевстак, забароненых да апубліканьня» (Масква, 1990), забароненымі фінансавымі зьевсткамі лічыліся «проекты грашовых білетаў і манетаў СССР новага ўзору і их вытворчасці, акрамя юбілейных і памятных манетаў». Сёньня тая новыя купюры пасыпваюць зъмясьціць у газетах за два-тры тыдні, а то і за месяц да таго, як яны трапяць у абарачэнне. У лік засакрочанай найсковай інфармацыі траплялі «зьевсткі мабілізацыйнага характару». Сёньня ж прес-служба Мінбароні адкрыта паведамляе: вынік восеніска-зімовага прызыву — 10 тыс. чалавек. У лік забароненых замежнапалітычных тэмаў траплялі пляны закупкі і продажу тавараў (меркаваныя цэны, колі фірмаў і тактыка перамовай з імі). Спаміж іншых сакрэтаў можна знайсці й колькасць асуджаных на страту (на горадзе і вышэй). Без дазволу Міністэрства аховы здароўя забаранялася пісаць і пра эпідэміі, «прычыны і ўмовы якіх ня выяўленыя». Ня дзіва, што цяпер многія, настальгуючы па старых часох, назначаюць: «Раней самалётты ня падалі, караблі не танулі, масавых атручанняў ня было».

Многія цэнзурныя забароны савецкіх часоў выглядаюць матывавана. Табу па-ранейшаму ляжыць на зьевстках пра перевозкі войскаў і вайсковых грузаў, валюты, каптобуных мэталаў, дыяментаў, выбуховых, радыяактыўных, наркатычных рэчываў і г.д.

Хапае і бязглудзых забаронаў. Прыкладам, «закрытымі» лічыцца зьевсткі пра разъміщчыне вайсковых аэрадромаў, нават калі пра іх ведаюць жыхары ўсяго наваколья. Яшчэ адзін «сакрэт» такога кшталту — мэдычныя патрабаванні да прызыўніку. Пра што, яшчэ нельга пісаць у дзяржаўнай прэсе сёньня?

Заснавальнікаў не крытыкуюць

Найважней сярод дзяржаўных газетаў пачуваеца «Беларусь сегодня» (і ці то ўсё яшчэ «Советская Белоруссия»?). Тут могуць і зъмясьціць артыкул з сайту радыё «Радыё», захоўваючы «тарашкевіцу», і заклікаць бараніць незалежнасць, і надрукаваць нэутральны гістарычны артыкул пра БНР. Усё гэта — паралельна з апіваннем «мудрых кроўкі» выкананчыае ўлады. Аніводнага слова крытыкі не зъяўляеца ў газэце на адрас А.Лукашэнкі і Адміністрацыі прэзыдэнта. Рэдактар П.Якубович тлумачыў гэта наступным чынам: як жа ж, маўляў, крытыкаваць уласнага заснавальніка — гэта зусім неэтычна. Таму ў чытаку газэты складаецца ўражаньне, што памыліца могуць усе — нават міністры, — аднак супрацоўнікі Адміністра-

цы, нібы жонка Цэзара, па-за падозрэннямі.

Чым ніжэйшы статус заснавальніка дзяржаўнага выдання, тым меншае колькасць яно можа крытыкаваць. Так, «Рэспубліка» тактойна маўчыць на толькі пра Адміністрацыю, але і пра ўрад. Газэты, заснаваныя структурамі яшчэ ніжэйшага ўзроўню, — «Звязда», «Знамя юношства» ды інш. — могуць пакрытыкаўці дырэктара прадпрыемства, назначанага міністэрскага клерка, але не вышэй!

Не чапай палітыкі

Bo вышэй пачынаеца «палітыка», якой дзяржаўныя выданні стараю-

Index

prohibitionum Lucascenci

Цэнзараў, якія былі ў савецкі час, цяпер ніяма. Цяпер цэнзар сядзіць у кожнай рэдакцыі — у кожным галоўным рэдактару дзяржаўнага СМІ. Многія з апытаных журналістаў дзяржаўных газетаў назначылі, што мягкую дакладна абазначыць мяжу паміж «адкрытымі» і «закрытымі» тэмамі — гэта вызначае галоўны рэдактар.

Чорны сьпіс

Аднак, прааналізаваўшы самі выданні, няціжка пабачыць, якія тэмы ніколі не закранаюцца. Нават у беларускамоўных газетах на пішуці пра русіфікацыю, бо як жа напішаць пра дыскрымінацыю беларускай мовы і прамаўчы пра антынацыянальную палітыку дзяржавы? Пытаныя беларускамоўнага школьніцтва могуць уздымаць хіба «Наставніцкая газета» і «Раніца» — іх статус абавязавае, а таксама «Звязда» (як найбуйнейшая беларускамоўная з дзяржаўных газетаў). Аднак аніводная дзяржаўная газета ня стане аналізаваць прычыны цяжкага станову, у якім апынулася беларускамоўніцэ і хінья бацькі. Вінаваціць уладу ў сувядомай палітыцы русіфікацыі? На гэту ня пайдуць нават у беларускамоўнай «Звяздзе».

Наагул, журналісты «Звязды» самі намагаюцца не закранаць **вострых палітычных тэмаў**. Адна з былогіх супрацоўніц кажа, што газета імкненца ўздымаць пераважна сацыяльныя пытанні. І дадае: «А пра палітыку бяруць інфармацыю з БелТА». Правераная крыніца: на схібіц, не падвядзе, ад «генэральнай лініі» не адхіліцца. Часам здаецца, што большая частка дзяржаўнае прэзыдэнцтва — вялікае расцягнутае БелТА.

Дажылі да сёньня ў забароненых замежнапалітычных тэмаў. Рэдактар часопісу «Arche» Валер Булгакаў адзначае, што ў дзяржаўным беларускім друку зусім адсутнічае **крытыка расейскіх левых сілаў**. У бок Рэспублікі могуць гучыць абураныя гала-

сы, аднак ніколі нікто ня ганьбіць расейскіх камуністаў. «Нашыя ўлады прынцыпова ніжэйшыя генетычна роднасных ім сіл у Рэспубліцы», — упэўнены В.Булгакаў.

Затое дастаткова крытыкі ў бок Айчыны лібералізму — Амэрыкі. Вось яе крытыкаўца можна за ўсё: і гамбургеры іхнія няясчныя, і адукцыя там няяканская, і на правы чалавека там нікто не зважае! А вось на хоць адно добрае слова ў бок Злучаных Штатаў нашым дзяржаўным СМІ, здаецца, наклалі забарону.

Чым ніжэйшы статус заснавальніка дзяржаўнага выдання, тым меншае колькасць яно можа крытыкаваць.

Гэткую ж забарону наклалі на згадкі пра **замежніца дабрачынныя фонды**, дзеянасць якіх рэжым Лукашэнкі ня здолеў узяць пад кантроль. Згадаць, што беларуская навука ў пачатку 90-х выжыла дзякуючы Фонду Сораса, не пасмееў ніводзін урадавы журналист.

Гісторык Iгар Кузняцоў неаднойчы звяртаў увагу на тое, што з дзяржаўнага друку амаль зынклі **тэма рэпресіяў 30-х гадоў**. Пра яе ня пішуць з тae самае прычыны, што і пра расейскіх левых.

Не крытыкуюць дзяржаўныя СМІ **новага закона «Аб свабодзе сумлення і рэлігійных арганізацый»**.

Тое, што законапраект быў адпечатку прыхільніца супрэсіі ўладамі, паказала рэдактарам, на чым баку будзе перамога. Паменела становічыні і нават ізўтральныя згадак аб пратэстантаў, менші згадак пра католікоў. Юристка Дзіна Шаўцова, удзельніца грамадзянскай ініцыятывы «За свабоднае веравызнанні», назначыла, што за апошнія два гады значна паболела нэгатыўных артыкуулаў, у якіх пратэстанцкія суполкі

называюцца сектамі. «Часам друкующыя прости паклённіцкія артыкулы. У многіх дзяржаўных выданнях ідуць артыкулы, скіраваныя на забарону толькі адной канфесіі», — мяркуе Дз.Шаўцова.

Холдынг і цэнзура

У сумнавядомым холдынгу «ЛіМ» ўсё, што тычыцца рэлігіі, апрача праваслаўя, сталася «закрытай тэмай», не вітаюцца ніякія згадкі пра каталіцтва і пратэстантызм.

Прайда, рэдактар газеты «ЛіМ» Віктар Шніп заявіў, што для ягонае газеты забароненых тэмаў ніяма: «Зраз жа ніяма Галоўліту, як у савецкія часы. Нам у холдынгу кажуць: выбірайце тэмам самі». А.Вярцінскі лічыць іначай: «За плячыма ў В.Шніпа — цэнзары холдынгу».

У холдынгу аўтарам забаронена хвалі або ізўтральна газдаўца, на-

прыклад, ПЭН-цэнтар. Бо гэта творчая арганізацыя, зусім непадкантрольная ўладам. Непажаданымі ро-

бяца і пісьменнікі, якія выказваліся супраць цяперашняга палітычна-

га рэжыму. Апошні прыклад — рэ-

цэнзур Ніла Гілевіча на паэтычны зборнік Міхася Скоблы, якую адмо-

віліся друкаваць у «ЛіМе». Дарма

што аўтар рэцэнзіі — народны паэт, а аўтар зборніка — намеснік старшыні Саюзу пісьменнікаў. Сам

М.Скобла тлумачыць сітуацыю проста: «Паводле чутак, В.Шніп носіць кожны артыкул на зацвярджені кіраўніцтву холдынгу і аса-

бісту Т.Бондар».

Цэнзурныя патрабаванні, як бачым, часта блыгтаныя і супрэчлівия, як сёньняшня дзяржаўная ідэалёгія: крытыкуем Рэспубліку — не чаляем Зюганава, пішам пра праваслаўе — маўчым пра тое, што ёсьць праваслаўная цэркви, якія не падпарадкоўваюцца Маскве. І дзяржаўная прэса, як стараныя вучаны, спасыцігае ўсе іх тонкасці і хітра-

спляцены.

Аркадзь Шанскі

Адной з першых ахвяраў цэнзуры пасля прэзыдэнцкіх выбараў 2001 году стала гарадзенская газета «Пагоня».

Наша Ніва [3] 24 студзеня 2003

7

Анатоль Сідарэвіч

Грамадзкі інстынкт і свабода

У канцы мінулага году нейкая хворасць не дала мне выйсці на вуліцу — да тэлефона — і павіншаваць з 80-гадзьдзем Алену Васілевіч. А зрабіць гэта рост festum было няёмка.

Нешта не сустракаў указ аб узнагароджанні слыннае пісьменніцы. Вырашылі не ўзнагароджваць? Ці патэлефанавалі, як за пяць гадоў да таго тэлефанаўвалі Янку Брылю? «Іван Антонавіч, ёсьць думка ўзнагародзіць Вас ордэнам». І пачулі адказ: «Не турбуйцесь». Адказ чалавека, які ўмёў годна паводзіцца з пілсудчыкамі ў Захоўні Беларусі, быў жаўнерам і партызанам у дні другога сусветнага вайны, не спакусіўся на чырвоную кніжку, хоць і агітаваў яго ў КПСС Міхась Лынкоў...

Ня ведаю, як было з Аленой Васілевіч. Калі вырашылі не ўзнагароджваць — не прызналі «сваёю». Калі ж пачулі, што пісьменніца ня прыме ўзнагароды, дык я — зноў жа — рады за паважанага мною чалавека. Вось і Ніла Гілевіча не ўзнагароджвалі, і Анатоля Вярцінскага...

Ніл Гілевіч, як выглядае, цвёрда замацаваўся ў ліку забароненых. Ёсьць такія с্বісты на радыё і тэлебачаныні: пэўным дзеячам нельга выступаць, а артыстам — чытаць тэксты, агучваць ролі (нават зайчыка ці коткі ў казцы для дзяцей). Непажаданыя асобы маюцца і ў дзяржаўных газетах з часопісамі: Святлана Алексіевіч, Васіль Быкаў, Ніл Гілевіч, Генадзь Бураўкін, Але́сь Разаноў, Уладзімер Арлоў... Ды мяне ня дзеянін чыноўнікаў турбууюць: што возьмеш з хамаў? Мяне цікавіць псыхалёгія людзей мастацтва.

Антон Луцкевіч пісаў пра расейскі народ: «Поўна нястача грамадзкага інстынкту, крайні індывідуалізм — вось аснаўныя рысы так доўга няволеных мас». Ведама, Луцкевіч і свой народ не забываюць. Ён бачыў, як маса сыноў ды ўнукau прыгонных сялян і бітае шляхты ня здатная быць волімі людзьмі і не-навідзіць воліных. Ягоныя слова пра грамадзкі інстынкт ды індывідуалізм выдатна стасуюцца і да нашых дзеячоў культуры.

Дзівіць мяне няштатныя аўтары, якія насыць у той «ЛіМ», у тых часопісі артыкулы, рэцензіі, пататкі, верши, прозу. Няўжо грамадзкі інстынкт не падказвае ім, што найлепшы сродак абароны ад цэнзуры — нічога не пісаць для падцензурных выданняў? Няўжо грамадзкі інстынкт не падказвае артыстам, што найлепшы сродак абароны ад цэнзуры на радыё і тэлебачанын — ня ёсьці да іх агучваць ролі, чытаць тэксты? Няўжо грамадзкі інстынкт не падказвае, што ад хамаў нельга браць прэміі, мэдалі і ордэны?

Калі інтэлігенцыя ня здольная арганізацца супраць грамадзкага зла, дык чаго ж тады жадаць ад людзей у ватоўках і плюшоўках?

Клясаў больш, вучняў менш

21 студзеня міністар адукацыі Пяцро Брыгадзін даў прэс-канферэнцыю, на якой распавёў пра першыя вынікі школьнай рэформы.

«Гаспадарка» ў П.Брыгадзіна вялікая — адных школьнікаў 2,5 млн. Зь іх толькі 23,5% вучняў атрымліваюць беларускамоўную адукацыю. 20% школаў, паводле словаў міністра, дзівлюмоўныя. Павелічэнне іх колькасці і стане галоўнай стратэгіяй Міністэрства адукацыі.

Якім чынам будзе паліпшацца

моўная статыстыка ў сферы адукацыі? «Мы зынізі парог стварэння беларускамоўных клясаў да трох чалавек, калі ёсьць пяць — зусім добра. І мы ідзём на такія фінансавыя страты. Я думаю, трэба больш працацца з бацькамі».

У 2003 г. выдаткі на адукацыю складуць, паводле словаў П.Брыгадзіна, 24% расходной часткі бюджэту (у 5 разоў больш, чым на абарону!). Апроч таго, у 2002 г. фінансаванне Мінадукаціі з пазабюджэтных крэніцаў складаў 110 млрд. рублёў. Зблішага гэта юнскі з мясцовых бюджетаў, гроши, заробленыя ВНУ, і г.д.

АШ

Жонкі зыніклых палітыкаў і іх сябры арганізавалі чарговую акцыю памяці «Ланцуг неабыкавых людзей». Дзякуючы энэргіі Зінаіды Ганчар, гэтым разам ім удалося прарвацца да кірауніцтва БТ і газэты «Беларусь сёгдні».

У Азіі і Эўропе халады

Холад прыйшоў у ня звыклюю да таго Паўднёвую Азію. За месяц ад яго там памерлі больш за 1300 чалавек. Загінулі 600 індыйцаў, столькі ж бангладэшцаў і 55 інапольцаў. У Пакістане ахвярамі зімы сталі 6 чалавек.

Холад спусціўся з вяршыні Гімалаяў. У некаторых мясцінах Індый адзначана нульвая тэмпература. Для краю гэта — катастрофа, бо звычайна ў студзені там на дварэ +18°.

Гэта зіма зьдзіўляе і эўрапейцаў. У Вугоршчыне зафіксаваны нацыянальны рэкорд холаду — -30,9°. А на Одры зіявілася польска-нямецкая флятылія ледаколаў. Трушчаць незвычайна тоўсты лёд, каб запабегчы паводкы. Немцы ж цяпер ездзяць глядзець на дзві: калі нямецкіх берагоў, ля вострава Руген у Балтыскім моры зіявіўся айсбрэг.

Маразы выклікалі ў значныя страты ў рыбнай прамысловасці Эстоніі. Праз закрыцьцё партой з прычыны заледзінення практычна спынілася лоўля кількі, траскі й салакі. Большасць прадпрыемстваў рыбнай прамысловасці спынілася й выпраўлі работнікаў у вымушаны адпачынак.

Сяргей Радштайн

Сяргей Радштайн
Цяпер у Дэлі сярэднясугачная тэмпература не перавышае +7°, а ноччу апускаецца да +3...+4° па Цэльсію.

люстра дзён

Выдатнік Брыгадзін

Пяцро Брыгадзін зарэкамэндаваў сябе як выдатны адміністратар і лабіст. Бюджэтныя выдаткі на адукацыю растуць, нягледзячы на зыніжэнне колькасці вучняў. Адзін прыклад: «Настаўніцкая газета» — адзінае дзяржаўнае выданне, тыраж якога юстотна вырас у 2003 г. проці 2002 г. за кошт павелічэння мэтавых датаций на падпіску настаўнікаў. У выніку цяпер «Настаўніцкая» мае 38 тыс. індывідуальных падпісчыкаў праці 26 тыс. на той жа пэрыяд мінулага году.

Ім не пабачыць роднай хаты

Расейскі міністар культуры Міхаіл Швыдкі падчас прэс-канферэнцыі ў Менску адзначыў, што Расея мае намеру вяртаць культурныя каштоўнасці былых саюзных рэспублік, атрыманыя да распаду СССР. Статус-кво, маўляў. Так, у Расеі, паводле словаў М.Швидкія, больш за 150 славутых слуцкіх паясоў, купленых купцом Траццяковым для сваёй галерэі пры канцы XIX ст. У Беларусі засталіся хіба фрагменты пасаў.

«Паморы» яднаюцца з РПЦ

Прыхільнікі стараверскай суполкі Паморскай згоды, зарэгістраванай у Менску, зібраюцца далу-

БТ

З УСЁЙ КРАІНЫ

Ленін у Горадні застанецца

Гарадзенскі выканкам — супраць перайменавання плошчы Леніна і дэмантажу помніка правадыру. «Архітэктурны ансамбль плошчы быў сфармаваны ў 80-я гады ХХ ст. Помнік Леніну работы народнага мастака Заіра Азгура ўваходзіць у гэты ансамбль і, як помнік гісторыі, ахоўваецца дзяржавай», — паведамляецаў ў лісце, на-кіраваным з выканкаму Ўладзімеру Хильмановічу, старшыню гарадзенскай філіі Фонду Сапегі.

Подпісы 597 гарадзенцаў былі перададзены 20 сінтября ў гарвыканкам. Жыхары патрабавалі дэмантаваць помнік, пераназваць плошчу Леніна ў п.Волі і ўшанаваць дні народзінаў Кастуся ІІ Віктара Каліноўскіх.

У праграме «Спадчына», зацверджанай дэпутатамі гарсавету, прадугледжваецца стварэнне мэмэріяльной дошкі ў гонар К.Каліноўскага. Аднак да сёняня яе ў Горадні няма. Адно на будынку чыгуначнага вакзала ёсьць шыльда, прысьвечаная падстанціі 1863—64 г.

Андрэй Мялешка, Горадня

Імпрэза ў Рэчыцы

7 студзеня ў касцёле Святой Троіцы адбылася імпрэза, прысьвечаная Нараджэнню Хрыстостому. Па запрашэнні рэчыцкага ксяндза Рыгора ў касцёл прыехалі сёстры-салязянкі з Бабруйскай парафіі, якія прывезлі добры, съетлы «Калядны спектакль», і гурт «Magnificat», што аздобіў паказ прыгожымі ўзынёслымі песьнямі. Імпрэза спадалася гледачам, да таго ж адбывалася на беларускай мове. Пасыля спектаклю ўсе дзеткі атрымалі падарункі.

Святлана Грунёўская, Рэчыца

Першыя кітайскія касманаўты

Палёт першага кітайскага эkipажу ў космас прымеркаваны да 1 касмічніка — гадавіны стварэння КНР. Гэты моцны прапагандысцкі акцэнт упрыгожыў съвяткаваныне кітайскага «дня незалежнасці». Да выкананія адказнага задання гатоўна 14 адчаягуй, выбраных сярод дзівых тысячаў пілётав. Да вандруйкі ў космас іх рыхтавалі некалькі гадоў. Двое вучыліся ў Расеі ў цяпер перадаюць набытыя там веды калегам. На караблі «Шэнчжоў-5» палятуць трох касманаўты. Яны, як запэўнівае кансруктар, прабудуць на арбіце прынамсі адзін дзень.

Камуністай бяруць на цугундэр

Нафтавы гігант «Юкас» хоча за пяць гадоў перадаць расейскім камуністам 70 млн. даляраў ды ператварыць іх у памяркоўных сацыял-дэмакрату, якія ня будзяць пагрозаю для ўлады.

Кампанія прапануе Кампарты 10 млн. даляраў штогод, а ў 2003 і

2007 г. (выбары ў Думу) — 20 млн. Датыці нэутралізуюць радыкальнае крыло партыі, што крэтыкуе Путіна ѹжада ісці на выбары супольна зь «Ліберальнай Расеяй» — партыяй алігарха Беразовскага, які вядзе адкрыту вайну з Крамлём.

Наўзамен «Юкас» патрабуе права вырашчаць кадравыя пытанні ў арганізацыях, звязаных з камуністамі. Кірауніком Народна-патрыятычнага саюзу, што яднае людзей, якія сумуюць па СССР, мусіць стаць звязаны з канцэрнам Аляксей Кандаурай, генэрал КДБ на пінсі.

Кампарты мае ў Расеі 18-працэнтныя рэйтынг, як і пратуцінская «Адзінная Расея». «Юкас» хоча зрабіць паслу гу ўладам, якія перад сінёжанскімі выбарамі ў Думу баяцца павал папуляцый апазыцыі.

Паводле «Gazety Wyborczej»

Японскія валанцёры Басаева

У Інтэрнэце з'явіўся сайт на японскай мове, прысьвечаны дзеянасці чачэнскіх войскаў. Рэдактарам сайту з'явіўся Ватанаба Чыякі — этнічны японец, які падтрымлівае сувязь з галоўным рэдактарам падбога рэсурсу Майрбекам Цуцаевым з Азэрбайджану.

Расейская вайскоўцы не выключаюць, што менавіта дзеянасць японскага сайту спрыяла з'явіцься ў Чачні. Так, у атрадзе Руслана Гелаева ёсьць грамадзянін Японіі Мінамі Хірошы, які прыняў іслам і мусульманскае імя Хаважы. У складзе іншага фармаванія вяло яго суйчыннік Косуке Цунеока, які прыняў імя Шаміль.

Паводле «Интерфакса»

24 студзеня

пятніца

● БТ

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.00 Навіны.
6.15, 7.15, 8.15 Добрай раніцы, Беларусь!
9.15, 17.00 «Сандра і іншыя». Сэрыял, 3-я сэрыя.
10.10 «Падарожжа вакол съвету». Дац. сэрыял (ЗША).
10.20 Сад мары. Перадача для дачнікаў.
10.50 «Свято далёкай зоркі. Адольт Анікейчык».
11.15, 22.00 «Магія хахання». Сэрыял.
12.20 Добры дзень, Беларусь!
13.15 «Уладзімер Высоцкі. Маналёг». Відэофільм.
14.10 «Другія танцы». XV Міжнародны фестываль сучаснай харэзаграфіі ў Віцебску.
15.20 «Назад у Шэрвуд». Сэрыял для дзяцей (Німеччына). 2-я сэрыя.
15.45 «Казкі айца Кастара». Мультсэрыял.
16.00 Пяць чудаў.
16.10 5x5.
18.20 З дакладных кропніц.
18.35 Палітычна драма «Дзеля хахання» (ЗША).

20.40 Калыханка.
21.00 Панарама. Інфармацыйны канал.
21.45 Навіны рэгіёну.
22.50 Зона Iкс.
23.20 Начная размова.
0.55 Драма «Наканаваньне».

● СТВ

5.00 Музычны канал.
5.30 «Съвет Бобі». Мультсэрыял.
5.55, 16.00 «Паўэр рэйнджэр», ці Магутны рэйнджэр». Тэлесэрыял.
6.20, 15.30 «Пітэр Пэн». Мультсэрыял.
6.50, 15.00 «Новы экшэнмэн». Мультсэрыял.
7.15, 19.45 «Навіны СНД».
7.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.55 «24 гадзіны».
7.45, 20.15 «СТВ-спорт».
7.55 «Сынеданыне зь Інай Афанасьевай».
8.00 «Філярманічны тыдзен».
8.05, 23.10 «Тэхналёгія».
8.15 Кінакамедыя «Браты Зора». ЗША, 1981.
10.25 «Пад вуглом 23 з паловай». Дац. фільм.
10.55, 20.25 «Аўтапанарама».
11.10 «Тэатральная гісторыя».
11.25 «Сага пра Фарсайтаву». Тэлесэрыял.
12.30 «Сямейная страсць». Ток-шоу.

13.50, 18.35 «Брыгада». Тэлесэрыял.
16.50 «Такая прафесія».
17.20 «Усё для цыбе».
17.55 «Меншчына. Людзі, падзеі, факты».
18.05 «Пакуль гарыць съвечка».
20.00 «Добры вечар, маленкі...».
20.45 Кіно. Камедыя «Закаханы Шэксцір», ЗША, 1998.
23.20 «Адпачывай».
23.30 Кіно. Баявік «Абрабаваньне па амэрыканску». ЗША, 1997.

● 8 канал

17.30 Мультпрада.
17.45 Маст. фільм «Эванок».
19.25 Дац. фільм «Плікіаны і акіян».
19.45 Сэрыял «Таямніца незнаёмкі».
20.40 Міжнародныя навіны з «Дойчэ Вэле».
20.45 «Вечарніца».
21.00 К-відэа «Топ-8».
21.10 Маст. фільм «Амазонкі і глядячыя».
22.00 «Поле чудаў».
22.35 «Оскар» за найлепшы фільм 2000 г. Прэм'ера. «Прыгажосць па амэрыканску».

● Першы музычны канал

7.00 «Пад'ёмнік».
8.30, 17.00, 20.30, 23.00 MegaMix.
12.00, 16.00 Azon. Толькі лёгкая музыка.
10.00, 19.00 Весткі.
14.00 «V.I.R.onia».
18.30 Музыка.RU.
19.30 People-mix. Праграма па заяўках.
22.20 «20-ка Першых».

● АНТ

8.00 Тэлеканал «Добрай раніцы».
9.00 Навіны.
9.15, 19.05 «Зямля хахання, зямля надзеі». Сэрыял.
10.00 Баявік «Расейскі транзыт». 4-я сэрыя.
10.45 «Куміры».
11.10 Сэрыял «Твінісы».
15.55 Фігурнае катанье. Чэмпіянат Эўропы. Жанчыны. Адольная праграма. Перадача са Швэціі.
16.50 Прэм'ера сэрыялу «Хахання і зрада», 4-я сэрыя (заключная).
17.30 «Самі з вусамі».
18.00, 20.30, 23.45 «Нашы навіны».
18.10 «Вялікае мыцьцё».
20.00 Час.
20.40 «Вялікае мыцьцё».
23.55 «Оскар» за найлепшы фільм 2000 г. Прэм'ера. «Прыгажосць па амэрыканску».

● РТР

7.45 Тэлесэрыял «Лэздзі Бомж».
8.40 Сэрыял «Дзённік забойцы».
9.30 Экспертыза.
9.40, 18.45 Весткі. Дзяжурная часыца.
10.00, 19.00 Весткі.
17.50 Аншляг.
19.30 Місцоў час. Весткі—Масква.
19.50 Дабрачан, дзеци!
19.55 Маст. фільм «Гангстэры ў акіяне». 1991 г.

22.30 Да 65-годзьдзя Уладзімера Высоцкага. «Месца сустэречы зъмяніць нельга». 1979 г.

● Культура

15.10 «Лёгкі жанр».
15.40 Аляксандра Уткін і камэрны аркестр «Эрмітаж».
16.05 «Парыскі часопіс».
16.35 «Мы любім цыбе, Ралян!» Дац. фільм.
17.30 Весткі.

17.40, 23.00 Навіны культуры.

17.55 «Дагамажыце Тэлеку».

18.10 «Вакзал мары Юр'я Башмета».

Юблейны канцэрт. Жывая трансляция.

21.25 «Лінія жыцця».

22.20 Блеф-клуб.

23.25 «Хто там...».

● НТВ

9.00 Сённяны раніцай.

9.20 Надвор'е на заўтра.

9.25 Дац. драма «Злачыства і пакаранье».

10.00, 11.00, 15.00, 16.00, 17.00 Сёння.

10.05 «Расылінае жыцьцё».

10.35 Відузецце сымяцца!

14.25 Ток-шоу «Прынцыпы даміно».

16.05 Сэрыял «Вуліцы разыбтых ліхтароў».

17.20 «Вочная стаўка». «Страшная находка».

18.00 «Сённяны» з Тацянай Мітковай.

18.35 «Свабода слова».

19.55 Уесь Джэймс Бонд: Шон Коңзары ў баўсіку «З Расеі з любоўю» (ЗША—Вілкабрытания).

22.10 «Усё адразу!».

22.50 Кіно не для ўсіх. Фільм Люка Бэсона «Падземка» (Францыя).

● Эўраспорт

9.30 Снайборд. Паўтор.

10.00 Ралі Монтэ Карла. Паўтор.

10.30 Тэніс. Вялікі Шлем. Аўстралія.

Жывая трансляцыя. Паўфіналы. Мужчыны.

14.00 Фігурнае катанье, Мальмё. Жанчыны. Адольная праграма. Паўтор.

14.45 Біятлён, кубак съвету, Антхольц, 4x6 км. Эстафета. Жанчыны.

16.30 Фігурнае катанье, чэмпіянат Эўропы. Мальмё. Мужчыны. Кароткая праграма.

18.00 Скелетон. Кубак съвету. Сан Морыц. Жанчыны.

19.00 Скелетон. Кубак съвету. Сан Морыц. Мужчыны.

20.00 Фігурнае катанье, чэмпіянат Эўропы. Мальмё.

23.30 Тэніс, Аўстралія. Спэцагляд.

0.45 Аўтагонікі па лёдзе.

1.15 Ралі Монтэ Карла.

1.45 Трыял у памяшканні. Шэфілд.

Чэмпіянат съвету.

3.00 Тэніс. Вялікі Шлем. Аўстралія.

Паўфіналы. Жанчыны. Паўтор.

● НТВ

23.00 65 год з дня народзінаў.

«Уладзімер Высоцкі. Маналёг».

● Эўраспорт

4.00 Тэніс. Вялікі Шлем. Аўстралія. Паўтор.

4.30 Тэніс. Вялікі Шлем. Аўстралія.

Жывая трансляцыя. Фінал. Жанчыны.

7.30, 3.00 Тэніс. Вялікі Шлем. Аўстралія. Паўфіналы. Мужчыны. Паўтор.

8.30, 1.45 Тэніс. Вялікі Шлем. Аўстралія. Фінал. Жанчыны. Паўтор.

9.30 Ралі Монтэ Карла. Паўтор.

10.00 Скачкі на лыжах з трампліну, кубак съвету, Сапора. К-120. Жывая трансляцыя.

11.45 Горныя лыжы. Кубак съвету. Кітцюэль. Хуткасны спуск. Мужчыны.

13.15 Тэніс. Вялікі Шлем. Аўстралія. Фінал. Жанчыны.

14.20 «Мандала». «Дэніэл Эзалаў. Падарожжа танцора». Дац. фільм (Вілкабрытания, 2000).

15.15 «Кракадзіл Гена». «Зіма ў Прастакашыне». Мультфільмы.

15.50 Срабраны век песянёрбурскай рэжысёры. «Жаніцьба Гоголя». Спэктакль «Белага тэатру» (Санкт-Пецярбург).

17.05 Таямніцы цыганскай душы.

17.45 Магія кіно.

18.10 «У вашым доме».

18.50 «Вяртаньне ў Брайдсхед». Тэлесэрыял.

19.45 «Фэры».

20.25 Праграма перадача.

20.30 «Вялікія раманы дваццатага стагодзьдзя».

21.00 Навіны культуры.

21.20 «Стылет». Маст. фільм (ЗША, 1988).

1.15 Ралі Монтэ Карла.

● НТВ

23.00 65 год з дня народзінаў.

«Уладзімер Высоцкі. Маналёг».

● Культура

11.20 ГЭГ.

11.35 «Графам».

12.05 Дзіцячы сэнс. «Кыш і Двалар-тфелі».

13.25 «Яўген Веснік. Кур'ёзы, тэатр, кіно, жыцьцё».

18.30 Трылер «Сківіцы-2»(ЗША).

20.35 Прэм'ера. «Візія на съмерць» (Расея—ЗША).

22.25 «Жах на Маніне». Супэрбокс: Махамэд Алі — Джо Фрэзер. Матч-рэвэнш.

Наша Ніва [3] 24 студзеня 2003

9

праграма ТВ з 24 да 30 студзеня

27 студзеня панядзелак

● БТ

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.00 Навіны.
6.15, 7.15, 8.15 Добрай раніцы, Беларусь!
9.15 «Сандра і ішыя». Сэрыял. 4-я сэрыя, заключная.
10.10 Наша спадчына. Палацава-паркава ансамбль у Снове.
10.20 Існасыць. Духоўная праграма.
10.45 Плянэт АРТ.
11.15, 22.00 «Магія каханья». Сэрыял.
12.20 «Прытулак музичнага юнацтва». Да 70-годдзя Беларускай акадэміі музыкі.
13.05 Тэлебаромэтар. Прагноз надвор'я.
13.20 Кінаапавесць М.Пташку «Лясны арэз».
14.25 «Дзікія зоркі». Сэрыял.
15.25 «Назад у Шэрвуд». Сэрыял для дзяцей.
15.45 «Сузор'е надзея». Нацыянальны тэлевізійны конкурс юных талентаў.
16.15 Мультылюбі.
16.55 Кліп-абойма.
17.00 «Безъ сям'и». Сэрыял.

18.20 Крымінальная драма «Клясык» (Расея).
20.05 Галоўная пытаньне.
20.40 Кальханка.
21.00 Панарама. Інфармацыйны канал.
21.45 Навіны рэгіёну.
22.50 Зона Ікс.

● СТВ

5.00 Музичны канал.
5.30 «Свет Бобі». Мультсэрыял.
5.55, 15.50 «Паўэр рэйндэр», ці Магутны рэйндэр. Тэлесэрыял.
6.20, 15.25 «Пітэр Пэн». Мультсэрыял.
6.50, 15.00 «Новы экшэнмэн». Мультсэрыял.
7.15 «168 гадзін».
8.00 «Менск і менчукі».
8.05, 23.05 «Тэхналёгія».
8.15 Кіно: драма «Жывая мішэн».
10.25 «Пад вуглом 23 з палавай». Дак. фільм.
10.55 «Навіны сусветнай шоў-індустрыі».
11.25 «Сага пра Фарсайт». Тэлесэрыял.
12.30 «Самейныя страсці». Ток-шоу.
13.30, 16.30, 19.30, 22.50 «24 гадзіны».
13.50 «Каменская». Забойца міжволі.
Тэлесэрыял.
16.15 Мультфільм.
16.45 «Вовачка». Камэйдыйны сэрыял.
17.20 «Агенцтва». Камэйдыйны сэрыял.
17.55 «Меншчына. Людзі, падзеі, факты».
18.05 «Добры дзень, доктар!».
18.20 «Менск і менчукі».
18.25 «Тама дня».
20.00 «Добры вечар, маленкі...».
20.25 «Закон і крымінал».
20.45 Кіно: Драма Люка Бэсона «Леон». Францыя, 1994.
22.35 «Экасэвет» прадстаўляе. Дак. фільм «Стратагія поспеху».
23.20 Кіно: «Акулы-2». ЗША, 2000.

● 8 канал

17.30 Мультпарэд.
17.45 Mast. фільм «Няйуразьліў».
19.30 Тэлекрама.
20.40 Міжнародная навіны з «Дойчэ Вэле».
20.45 «Вечарніца».
21.00 К-відэа «Топ-8».
21.10 Гістарычная драма «Першы рыцар».

● Першы музичны канал

7.00 «Пад'ёмнік».
8.30, 16.45, 20.00 MegaMix.
14.00 «ІнтэрАктыў».
16.00 «Пра Fashion». Модная праграма.

17.20 «Агенцтва». Камэйдыйны сэрыял.
17.55 «Меншчына. Людзі, падзеі, факты».
18.20 «Тэлесэрыял».
18.35 «Каменская». Сымерць дзеяла сімерці». Тэлесэрыял.
19.45 «Навіны СНД».
20.00 «Добры дзень, доктар!».
20.25 «Свет Бобі». Мультсэрыял.
20.45 Кіно: «Пад вуглом 23 з палавай». Дак. фільм.
21.00 К-відэа «Топ-8».
21.10 Гістарычная драма «Чатыры мушкетэры».
10.05, 16.15 Мультфільм.
10.25 «Пад вуглом 23 з палавай». Дак. фільм.
10.55 «Пакупу гарыньш сьвячка».
11.25 «Сага пра Фарсайт». Тэлесэрыял.
12.30 «Самейныя страсці». Ток-шоу.
13.50, 18.35 «Каменская». Сымерць дзеяла сімерці». Тэлесэрыял.

● АНТ

8.00 Тэлеканал «Добрай раніцы».
9.00 «Контуры».
9.40 Баявік «Старыя стралок».
11.10 Вілкія басці.
11.40 Сынеданье вядзе Калабкоў.
15.55 Камэйда «Бацька нявесты».
17.30 Прэм'ера. Юры Башмет, народны альтыст.
18.00, 20.30, 22.55 «Нашы навіны».
18.10 «Вялікае мыцьё».
19.05 Чакай мяне.
20.00 Час.
21.00 «Хто хоча стаць мільянэрам?».
21.55 Шматэрыйны фільм «Расейцы ў горадзе анёлай».
23.05 Баявік «Нафтрымы».
23.50 «На футболе».

● РТР

7.45 Камэйда «Дурням закон ня пісаны» (ЗША), 1997 г.
9.45, 18.50 Весткі. Дзяжурная часць.
10.00, 19.00 Весткі.
17.50 «Камісар Рэкс». Тэлесэрыял.
19.30 Мяццовы час. Весткі — Масква.
19.50 Дабранач, дзеци!
19.55 Тэлесэрыял «Лэдзі Бос».
20.50 Прэм'ера. Сэрыял «Дзённік забойцы».
21.50 Ток-шоў «Весткі+».

19.30 People-mix. Праграма па заяўках.
● АНТ

8.00 Тэлеканал «Добрай раніцы».
9.00 «Контуры».
9.40 Баявік «Старыя стралок».
11.10 Вілкія басці.
11.40 Сынеданье вядзе Калабкоў.
15.55 Камэйда «Бацька нявесты».
17.30 Прэм'ера. Юры Башмет, народны альтыст.
18.00, 20.30, 22.55 «Нашы навіны».
18.10 «Вялікае мыцьё».
19.05 Чакай мяне.
20.00 Час.
21.00 «Хто хоча стаць мільянэрам?».
21.55 Шматэрыйны фільм «Расейцы ў горадзе анёлай».
23.05 Баявік «Нафтрымы».
23.50 «На футболе».

● Культура

17.30 Весткі.
17.40, 23.00 Навіны культуры.
17.55 Улада факты.
18.25 Дзене зынцыца блакады Ленинграду. Аўтарская праграма Д.Граніна. «Блякада». Фільм 4-ы. «Дэйнік Юры Рабінікі».
18.50 Час музыкі.
19.30 Сынеграма.
19.55 «Забойчае хаханье». Тэлеспектакль.
21.25 «Тым часам».
22.05 Ток-шоў «Школа зласлоўя».
23.25 «Начны палёт».

● НТВ

9.00 Сёняня раніцай.
9.25 Надвор'е на заўтра.
9.30 «Надоеў».
11.00, 15.00, 16.00, 17.00 Сёняня.
14.30 Ток-шоў «Прынцып даміно».
16.05 Сэрыял «Гангстэрская война: вяртанье тэрмінатара».
17.20 «Увага: вышук!».
18.00 «Сёняня» з Тацинай Мітковай.
18.40, 22.15 Дэтэктыўны сэрыял «Права на абарону».
19.45 Прэм'ера. Баявік «Кодэкс гонара».

22.20 Весткі — спорт.
22.30 Апошні сэнанс. Вострасюжэтны фільм «Дырэктор» (ЗША).

● Эўраспорт

9.30 Ралі Монта Карла.
10.00 Санны спорт. Кубак свету. Іглы.
11.00 Горны лыжы. Кубак свету. Кітказюэль. Хуткасны спуск. Мужчыны.
12.00 Біятлён, кубак свету, Антхольц.
12.5 км. Мастстарт. Жанчыны.
14.25 Біятлён, кубак свету, Антхольц.
15 км. Мастстарт. Мужчыны.
15.30 Таніс. Вялікі Шлем. Аўстралія. Фінал. Мужчыны.
15.30 Валейбол.
16.00 Фігурнае катанье. Чэмпіянат Эўропы. Мальмё. Паказальная выступлены.
18.00 Паўночнае дваябор'е. Кубак свету. Сапара.
19.00, 23.00 Эўрагалы. Футбольны чарапіц.
20.30 Скачкі на лыжах з трампліну. Сапара. К-120.
21.30 Скачкі на лыжах з трампліну, кубак свету. Сапара. К-120.
22.30 Watts.
0.45 Таніс. Вялікі Шлем. Аўстралія.
1.45 Аутагонкі на лёдзе.

28 студзеня аўторак

● БТ

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.00 Навіны.
6.15, 7.15, 8.15 Добрай раніцы, Беларусь!
9.15, 17.00 «Безъ сям'и». Сэрыял.
10.05 «Падарожжа вакол свету». Дак. сэрыял (ЗША).
10.20 Час місців. «Людзі зямлі».
10.45 Падарожжа дыльтанта. «Дзяржынск, горад трох назваў».
11.00 Сола для дэбютанта. Уладзімер Куніца (скрыпка).
11.10, 22.00 «Магія каханья». Сэрыял.
12.20 Добры дзень, Беларусь!
13.10 Драма «Вазьму твой баль».
14.35 «Дзікія зоркі». Сэрыял.
15.25 «Назад у Шэрвуд». Сэрыял для дзяцей.
15.45 «Казкі айца Кастара». Мультсэрыял.
16.00 Пяць шудаў.
16.55 Кліп-абойма.
18.20 Мэлядрама «Выхаваныне жорсткі».

20.40 Кальханка.
21.00 Панарама. Інфармацыйны канал.
21.45 Навіны рэгіёну.
22.50 Зона Ікс.
23.20 Начны этэр.
0.55 Крымінальная драма «Фатальная пастка».

● СТВ

5.00 Музичны канал.
5.30 «Свет Бобі». Мультсэрыял.
5.55, 15.50 «Паўэр рэйндэр», ці Магутны рэйндэр. Тэлесэрыял.
6.20, 15.25 «Пітэр Пэн». Мультсэрыял.
6.50, 15.00 «Новы экшэнмэн». Мультсэрыял.
7.15, 19.45 «Навіны СНД».
7.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.55 «24 гадзіны».
7.45, 20.15 «СТВ-спорт».
8.05, 23.10 «Тэхналёгія».
8.15 Кіно: прыгоднікі фільм «Чатыры мушкетэры».
10.05, 16.15 Мультфільм.
10.25 «Пад вуглом 23 з палавай». Дак. фільм.
10.55 «Пакупу гарыньш сьвячка».
11.25 «Сага пра Фарсайт». Тэлесэрыял.
12.30 «Самейныя страсці». Ток-шоу.
13.50, 18.35 «Каменская». Сымерць дзеяла сімерці». Тэлесэрыял.

● 8 канал

17.30 Мультпарад.
17.45 Брус Уліс і Мішэль Пфайфер у сянейнай камэйдэ «Гісторыя пра нас».
19.15 Сэрыял «Угрум-рака».
20.30, 21.00 Тэлекрама.
20.40 Міжнародная навіны з «Дойчэ Вэле».
20.45 «Вечарніца».
21.10 Мастацкі фільм «Якаб-хлус».

● Першы музичны канал

7.00 «Пад'ёмнік».
8.30, 16.40, 20.00, 22.15 MegaMix.

14.00 «ІнтэрАктыў».
16.00 «20-ка Першых».
19.30 People-mix. Праграма па заяўках.
22.00 «Завеўнікі кантынэнтаў».

● АНТ

8.00 Тэлеканал «Добрай раніцы».
9.00 Навіны.
9.15, 19.05 «Зямля каханья, зямля на дзеци». Сэрыял.
10.00 Баявік «Расейскі транзіт». 6-я сэрыя.
10.55 Дынснай-клуб: «Лайд у космасе».
15.55 «Новы дзень». «Першыяўленія паляўнічай трэцягія тысчагаўгодаўзя».
23.20 «Ілюзіён». Драма «Ганна Карэніна». ЗША, 1935.

● 8 канал

17.30 Мультпарад.
17.45 Ляўрэт прэміі «Оскар» — драма «Айр».
19.10 К-відэа «Топ-8».
19.15 Сэрыял «Угрум-рака».
20.30 Тэлекрама.
20.40 Міжнародная навіны з «Дойчэ Вэле».
20.45 «Вечарніца».
21.00 Зуропа сэйні.

● Першы музичны канал

7.00 «Пад'ёмнік».
8.30, 16.00, 20.00, 22.45 MegaMix.

18.00 «Пра Fashion». Модная праграма.
● АНТ

8.00 Тэлеканал «Добрай раніцы».
9.00 Навіны.
9.15, 19.05 «Зямля каханья, зямля на дзеци». Сэрыял.
10.00 Баявік «Расейскі транзіт». 6-я сэрыя.
10.55 Дынснай-клуб: «Лайд у космасе».
15.55 «Новы дзень». «Першыяўленія паляўнічай трэцягія тысчагаўгодаўзя».
23.20 «Ілюзіён». Драма «Ганна Карэніна». ЗША, 1935.

● Культура

15.10 «Куміры».
15.35 «Пушкін». Тысяча радкоў пра хаханье.

● РТР

7.45, 19.55 Тэлесэрыял «Лэдзі Бос».
8.40, 20.50 Сэрыял «Дзённік забойцы».
9.35 Экспрэтыза.

10.40, 20.50 Сэрыял «Дзённік забойцы».
11.00, 19.00 Весткі.
11.50 «Камісар Рэкс». Тэлесэрыял.
12.00 Місціў дзень. Сэрыял «Весткі+».
12.20 Апошні сэнанс. Вострасюжэтны фільм «Стамбульскі транзіт». 1993 г.

● Культура

15.10 Марія кіно.
15.35 «Пушкін». Тысяча радкоў пра хаханье.

● Эўраспорт

9.30 Валейбол.
10.30, 15.00 Паўночнае дваябор'е. Кубак свету. Сапара.
11.30, 17.30 Скачкі на лыжах з трампліну, кубак свету, Сапара. К-120.
13.00, 17.30 Эўрагалы. Футбольны чарапіц.
13.40 Снайпэр. Зальцбург.
13.50 Фрыстыайл. Рука.
14.00 Вэляспорт. Брэмен.
15.00 Таніс. АТР. Міян. 3-і дзень. Жывая трансляцыя.
18.00 «Сёняня» з Тацинай Мітковай.
18.40, 22.15 Дэтэктыўны сэрыял «Права на абарону». Заключная сэрыя.
21.00 «Сёняня ўвечары» з К.Пазднякоўым.
21.35 Сэрыял. «Эксцес у вялікім горадзе» (ЗША).

● Культура

15.10 «Графаман».
15.35 «Пушкін». Тысяча радкоў пра хаханье.

● Эўраспорт

9.30 Гольф. Агляд. US PGA.
10.30 Алімпійскі часопіс.
11.00 Снайпэр. Зальцбург.

11.30 Фрыстыайл. Рука.
12.00 Таніс. Аўстралия.
13.00 Футбол. Часопіс. Легенды. 90-я. Спэцыял.

14.00, 21.00 Трыял у памяшканы. Шэфлід.
15.00 Таніс. АТР. Міян. 1/8 фіналу. Жывая трансляцыя.
18.00 Скачкі на лыжах з трампліну, кубак свету, Сапара. К-120.
19.30 Скачкі на лыжах з трампліну.

Ян Новак-Езяранскі:

Працяг са старонкі 1.

Ён сустрэўся з грамадzkім і палітычнымі дзеячамі гораду. Прыйджаў і колькі асобаў з сталіцы, сярод іх — Станіслаў Шушкевіч. Ян Новак-Езяранскі гаварыў аб сваім успрыманні Беларусі і беларусаў, аў уласным імкненні дапамагчы.

Перадусім ён сказаў, што шасціліві наведаць Беларусь. І знаходзіца пад уражаннем ад размоў зь беларускай элітай. Госьць зазначыў, што не прэзэнтуе ўрадаў ЗША ды Польшчы і выказвае свае асабістыя погляды. Але хоча падзяліца сваімі меркаваннямі з прадстаўнікамі вышэйшага эшалёну амэрыканскай улады. З сваім сябрам Зыбігневам Бжазінскім. А таксама з прадстаўнікамі польскага ўраду. З тымі, хто цікавіцца беларускімі справамі.

Трэба актыўізаць амэрыканскую і польскую палітыку ў дачыненні да Беларусі, мяркуе ён. Каб было прызнана, што трэба паставіць Беларусь вышый у сьпісе і амэрыканскіх, і польскіх прыярытэтам. І гэта, уласна, ён бачыць галоўнай мэтай ягонай асабістай місіі.

Яшчэ цытаты з Новака-Езяранскага:

«На можа быць незалежнай беларускай дзяржавы, калі большасць беларускага грамадства на будзе зь ёй сябе ідэнтыфікаць. І на будзе прагнучы таго, каб мець уласную незалежную дзяржаву. І самая вялікая праблема — у тым, каб дапамагчы вам абуджаніць нацыянальную съюдомасць. Каб вы дапамаглі ў гэтым самі сабе. Гэта зусім не значыць, што гэта незалежная беларуская дзяржава не павінна праводзіць палітыкі збліжэння з Расеяй. Калі беларусы вырашаць, што гэта адпавядае інтарэсам іх сувэрэннасці, хайурс з Расеяй — на ўмовах роўнага з роўным — гэта ваша справа. А на справа амэрыканцаў і Польшчы. Мова ідзе аў тым, каб Беларусь мела свабоду ў выбары рашэнняў. Рашэнняў, адпаведных волі большасці народу.

Прадзед з-пад Горадні

Самай выніковай формай дапамогі Злучаных Штатаў Польшчы, апрач эканамічнай, было радыё «Свабодная Эўропа». Я кажу гэта не таму, што сам быў дырэктарам Польскай службы радыё 25 гадоў. Мае слова — толькі вынік майдо досведу. З траўня 1953 г. мы перадалі сваю першую праграму. Паўстагодзідзя таму. Сьвет тады выглядаў інакш. Я не ўяўляў сабе, што атрымліваю ў руکі інструмент, які акажацца такім дзеяністым.

Таямніцай посыпеху «Свабодной Эўропы» была свабода. Мудрыя амэрыканцы сказаў: мы ня хочам, каб гэта быў «Голос Амэрыкі», які ўдае голас свабоднай Польшчы. Мы хочам, каб гэта быў аўтэнтычны голас свабоднай Польшчы і свабодных палякаў. Таму, калі ня будзеш парушаць пўяных канонаў, амежаванніяў, якія вынікаюць з таго, што вяшаеш зі нямецкай тэрыторыі, дык будзеш мець свабоду. І мы быў голасам свабодных палякаў. Калі б радыё «Свабода» ці радыё «Рацыя» мелі такія тэхнічныя магчымасці, каб маглі даходзіць да кожнага беларуса — гэта быў бы надзвычай важны інструмент у вашым імкненні да свабоды і дэмакраты.

Гэта не вымагае такіх вялікіх выдаткаў. «Свабодная Эўропа» каштавала столькі ж, колькі два зыншчальнікі. Але падтрымка радыё была б найлепшай формай дапамогі вам ад Амэрыкі. І ад Польшчы. Бо, каб гэтыя сыгнал даходзіў, ён павінен перадавацца з блізкай адлегласці.

Кожны год незалежнасці — як выйгрыш у лятарэ

Польшча магла б у гэтым удзельнічаць як малодшая партнёрка амэрыканцаў.

Мой продак Юзаф Кужанецкі быў адсюль, меў два маёнткі на Гарадзенскіх — Паканева і Кужанева. Мой бацька там нарадзіўся. Юзаф Кужанецкі пераходзіў паўстанцаў у 1863 г., і расейцы забралі ў яго маёнткі, выселілі яго. Ён быў вельмі скупы і меў столькі грошоў, што купіў сабе іншы невялікі маёнтак Пяскі. Там выхадзіўся і мой бацька. Відавочна, што ў цяперашнім разуменіні гэлага слова ён быў беларусам. Хтосьці мне прывёз фота таго месца, дзе быў наш падворак. Толькі якісці відарыс на траве, рэшткі падмуркі.

Беларусь дала Польшчы герояў

Палітыка Польшчы і стаўленне палякаў да беларусаў былі памылковымі. Я гэта бачыў, перажываў. І я лічу, што прэтэнзіі Польшчы на гэтыя землі, у большасці заселенія беларусамі, і жаданні дамінаваць тут былі гісторычнай памылкай. Гэта вынікала з таго, што Беларусь дала нам наших герояў і пісьменнікаў. Тадзюш Касцюшко ў цяперашнім разуменіні быў беларусам. Ягоны дзед быў праваслаўным. Эліза Ажэшка, вялікая пісьменніца, была ўласна беларускай пісьменніцай, паходзіла адсюль. Крашэўскі быў беларусам. Гэтыя сыпіс можна дойшыць. Але палякі не ўсъведамлялі, што тыя людзі нарадзіліся на

беларускай зямлі. Цяпер з гэтым скончана.

Я сёньня не заўважаю ў палякаў імкнення да змены мяжы. Я яшчэ не сустракаў паляка, які сказаў бы мне, што Польшча павінна вярнуць Гарадню. Няма гэтага. Польшча пагадзілася з мяжою на ўсходзе. Мы ведаем сваіх шавіністам. Але я не сустрэў сцявярджэння, што трэба вярнуць землі, якія сёньня належаць Беларусі. Гэта закрыты разыдел. Польшча хоча адной рэчы: непарушнасці межаў. Па-другое, вялікая частка польскай інтэлігенцыі ўсъведамляе, што бясыпека Польшчы моцна залежыць ад існавання незалежнай і моцнай Украіны, Беларусі, Літвы. Гэта для нас нагэтулькі ж важная справа, наколькі я знаходжу ў NATO.

Існуе, аднак, пэўныя сантымэнты. Палякі схільныя шукаць збліжэння і паднімання з усходнімі суседзямі. Усе апошнімі ўрады праводзяць гэту палітыку. Падпісаны дамовы аў добрауседзтве і супрацоўніцтве. Але гэта на ўрадавым узроўні. Нельга абмяжоўваць гэтым. На ўроўні грамадzkім працэс ідзе значна цяжэй. Но як зъмяніць стэрэатыпы, што складаюць гадамі? Беларусы — слушна ці не — бачылі ў паляках колішніх паноў. Так было. Але я гэта ўжо ў мінулым. І я трэба, каб так нядобрую мінуўшчыну пераносілася ў будучыню. У беларускіх, польскіх і амэрыканскіх інтарэсах — добрае супольнае жыццё.

Важна, каб Беларусь, Украіна цягнуліся да Захаду і каб Захад хацеў іх

Я не сустракаў паляка, які хоча вярнуць Горадню. Няма гэтага. Польшча пагадзілася з мяжою на ўсходзе.

Беларусы бачылі ў паляках паноў. Так было. Але гэта ў мінулым. І на трэба нядобрую мінуўшчыну пераносіць у будучыню.

У беларускіх, польскіх і амэрыканскіх інтарэсах — добрае супольнае жыццё.

Калі ў вас ня будзе беларускай мовы, дык як тады можна думаць аб будучыні народу? Калі ўрад убачыць у верасьні страйк у школах за мову, тады і будзе ў вас мова.

Уладзіслаў Ягайла размаўляў па-беларуску! Беларуская была мовай эліты Вялікага Княства Літоўскага. Беларусы маюць чым ганарыцца.

Задачай такай радыёстанцыі ня ёсьць бягучас палітычнае змаганне — «Вольная Эўропа» бесспрапанына гаварыла аб гісторыі. Тады як у падручніках яна была звязаная. Трэба, каб беларусы ганарыліся сваімі гісторычнымі дасягненнямі, сваімі вялікімі людзьмі.

Што рабіў я на радыё? Рабіў усё, каб здабыць звесткі аў тым, што рабіцца ў Польшчы. Там я ня меў анікай сеткі карэспандэнтаў. Нельга было. Я не хацеў, каб гэта для кагосьці скончылася паказальным судовым працэсам. Бо на якую халеру было ламаць лёсі самых вартых людзей? Збіраныя паведамленні адбывалася праз выучэнне прэзы, радыё. Прыяжджаўлюць людзі з Польшчы. Мы мелі сетку карэспандэнтаў у заходніх краінах Эўропы.

Даўгахвалевыя мэты

Каб съвет мог дапамагчы беларусам, самі беларусы мусіць дапамагчы сабе. Чаму амэрыканцы так цікавіліся Польшчай? Бо Польшча ўпарты змагалася за дэмакратызацыю. Не за дэмакратыю, а за дэмакратызацыю — паступовую. Знашыцца, было што падтрымліваць. Палякі змагаліся за дэмакратызацыю крокам: 1956-ы, 1970-ы і далей быўлі крокамі да дэмакратызацыі. Сытуацыя ніколі не павярталася назад.

Але я не могу вам радзіць, гаварыць: рабіце тое, што палякі рабілі. Вашы ўмовы іншыя. Важныя «даўгахвалевыя» мэты. Так, сёньня нашыя апанэнты маюць перавагу, дыктуюць умовы. Але мы будзьма працягваць тое, што рабім.

Калі я ўбачыў у Горадні помнік Леніну, падумаваў: я знаходжуся ў Савецкім Саюзе ці ў незалежнай беларускай дзяржаве?.. Але пачакайце. Кожны год існавання сваёй асобнай дзяржавы — гэта выйграная лятарэ. Чым даўжэй яна будзе трывати, чым болей людзі будзьмі будзе ўсъведамляць, якай гэта вялікай каштоўнасцю — уласна дзяржава. Кожны год існавання сваёй асобнай дзяржавы — вельмі і вельмі важны для вас. Але таксама і для Польшчы, і для Злучаных Штатаў.

Я сэрцам і думкамі з вами...»

Падрыхтавалі Сяргей Максімовіч, Антон Лабовіч

Наша Ніва [3] 24 студзеня 2003

архітэктона

Бадай, нідзе не бывае так самотна ў Менску, як калі фантанаў узімку. Засыпаныя нетаптаным съегам, ціхія й пакінутая. Як цацкі безь дзяцей. Не відаць порсткіх струмянёй. Нават птушкі аблімаюць гэтыя напамінкі пра ўспы пасынка. Беларусь не Італія.

Уяўляю сабе, як ж будуць выглядаць съяломузычныя фантаны, якімі плянуюць аздобіць плошчу Незалежнасці.

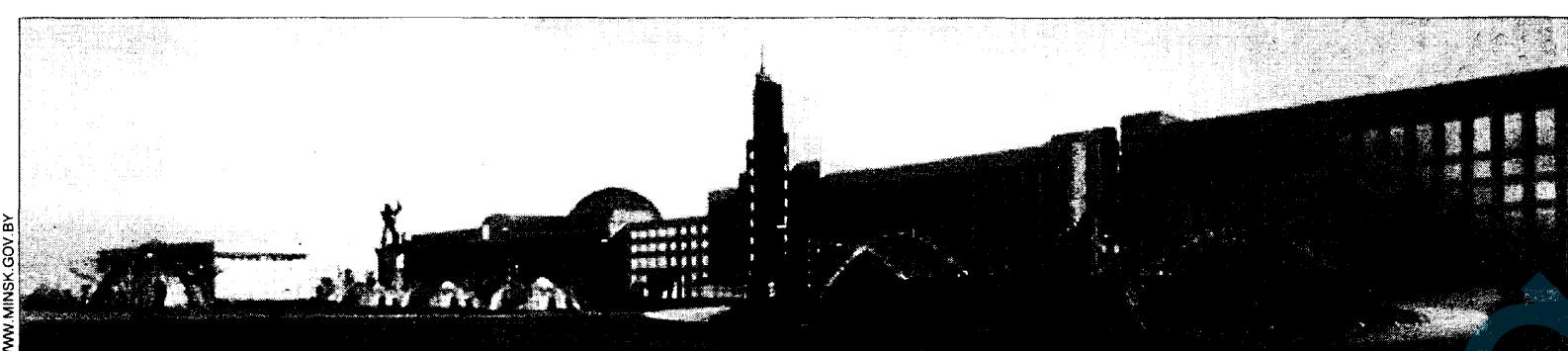
Ідэя змантаваць у Менску гэткія фантаны лунала ў паветры ад часоў маскоўскіх Алімпіяд. Хацелі нават ператварыцца ўесь Верхні горад у каскад вясёлкавых пацяшалак. Затым фантаны з музыкай і падсвятленнем плянавалі зрабіць у Купалаўскім скверы, ад старога фантану з «купалінкамі» да Свіслачы. Недзе ўжо быў наблізіўся да рэалізацыі «бліскучыя» ідэі — побач з КЗ «Менск», але... на тое. І вось, нарэшце, зьявілася магчымасць рэалізацыі ідэю на плошчы Незалежнасці.

Праект рэканструкцыі галоўнага пляцу краіны паўстаў від шматкоўца. У выніку разавых рэканструкцыяў ягоны ансамбль увесь час нешта губляў. Зламалі старасьвецкія дамы, што цудам ацалелі па вайне. Апошні пяціпавярховы будынак у стылі мадэрн, што стаяў ля Пілсудскага, з малітвінчым купалам на рагу, быў знесены ў 1970-м. Ансамбль університету, што складаўся ад 1931 г. і набыў свой імпазантны выгляд у 50-х дзякуючы дойліду Георгію Заборскаму, захінулі шэрай спарудаю, што мусіла «пераплюнунца» вышынёю Чырвоны касыцёл. На плошчы то ставілі гранітныя трывуны, то разбіralі. То садзілі дрэвы, то пілавалі. Каб тыя дрэвы, пасаджаныя шэсьцьцідзесят гадоў таму, дастаялі да сённяня, на варта было б нічога зъмяніць. Ізноў работы пачаліся з выкарочоўкі дагледжаных старых баскетаў з кустоў, што дзясяткі гадоў падстрыгалі ѹ паліваліся... Вывернулі й габрэйскія могілкі, што некалі займалі амаль палову плошчы. Балазе, габрэі парупіліся, бяз шуму, пра перапахаваньне.

Крамы, крамы, крамы

Ідэю абнаўлення пляцу Незалежнасці падаў Кебіч, які б каstryчніка 1993 г. падпісаў пастанову пра яе статус, дзе значылася, што рэканструкцыя мусіць мець на мэце «стварэнне нармальных умоваў для дзейнасці органаў, недапушчэння магчымых правакацыйных акцыяў і недапушчэння парушэння грамадзкага парадку на плошчы».

Часы цяпер не такоўскія, на палітычную й горадабудаўнічую сцену выйшла новае пакаленіне. Задачы іншыя. Плошча мусіць пераўтварыцца

www.minsk.gov.by

Сяргей Харэўскі

Менск трэцяга тысячагодзьдзя

IREX-PROMEDIA

Раён плошчы
Незалежнасці
мог бы стаць
культавым.

ца ў гандлёва-пацяшальны комплекс.

Над шматпакутным Пілсудскім падзеям тут надбудуюць чатыры паверхі. Там адчыніцца рэстарацыі, куды можна будзе патрапіць ліфтам з-пад зямлі. Пад зямлём ж будзе на чатыры ўзроўні углы гандлёвы цэнтр на 120 тыс. кв. м. Апроч таго — універсальная канцэртна-пасядзельная зала на 3,5 тыс. чалавек. Яе шкляны купал-пупыр будзе выпінацца пасярэдзіне плошчы. Як забяспечыць падземны парадак, калі ў гэту залу памкнущыя тысячи людзей, — не вядома... Як будзе эксплюатація й ахоўвацца шкляныя купалы — таксама.

Тамака будуць крамы, крамы, крамы. Універмагі й універсытаты, шапкі й кавярні, бары й офісы. Нават стаянкі. Праектанты называюць падаўрону дакладнай лічбай: на 591 машыну. Словам, самы вялікі рынак краіны. Падземная Камароўка.

Насупраць помніка Леніну зьявіца яшчэ адзін помнік вышынёю ў паверху пяць. Згодна з лёгікай, гэта мусіць бы быць манумент Незалежнасці Беларусі альбо мэморіяльны Скарыны, ад якога б пачынаўся праспект Ягона гараду-працаўніку.

Ён паўстане насупраць уваходу ў мэтро, будзе вышэйшым за Леніна, захініе пэрспектыву касыцёлу і... ня будзе бачны з гораду. Найвышэйшы пункт рэльефу прыпадае на злучніне праспекту Скарыны і плошчы, а ад яго ідуць натуральныя схілы. Таўкую памылку зрабілі й з помнікам Перамогі, пасадзіўшы яго ў нізіне колішніх сувіслацкіх паплавоў. Паставілі б на квартал вышэй — і яго б бачыў увесь Менск. Хоць той абстрактны «народ-працаўнік» не пакрыўдзіцца. Хто будзе ўгледацца ў дэкаратыўнага монстра, съпяшаючыся ў падземны рынак?

Мара правінцыяй маладосці

Як кожа кіраўнік праекту сп. «Калантай» з інстытуту «Менскгорад», «прыніцаў плошчы» такі беларусы здолеюць толькі з цягам часу. Калі стане багацейшыя, адвыкнучы ад прымітывізму й перастанеўшы баяцца раскошы.

Беларусам дарасці трэба. Ці не для того даросцівцаўца й без таго няягелля шэрыя будынкі пілсудскіх, мэтрапалітэну й гарвыканкаму? Каб зь іхнае вышыні ацаніць «геніяльную» задуму з шкляных пупыроў і фантану пасядзілі плячу ў 8 га?

Далепкі з танных, неў八字цівых гэтай тэрыторыі матэрыялаў нададзіць плошчы дух нэаэлектыкі. Такі калясальны, як для Беларусі, камэрцыйны цэнтар не абыдзеца без рэкламы розных памераў па ўсіх тэрыторыях...

Гэта разбурыць дашчэнту той вобраз, што ўжо ўстаіць: з аднаго боку — гістарычны квартал з Домам ураду, касыцёлом і старасьвецкім да-

радыё, крамы «Бярозка», кухонныя анекдоты пра КПСС, песні ля вогнішча на Урале, крымскія радасці ў выглядзе першай савецкай «Pepsi» ці «Marlboro» за 3 рублі, — яны увасабляюць мары сваёй правінцыяй маладосці. Съяломузычныя фантаны, як у Сочы ці Ялце, падземны ўнівермагі, як у Маскве ці Кіеве... і, напэўна, палітычныя анекдоты на кухнях.

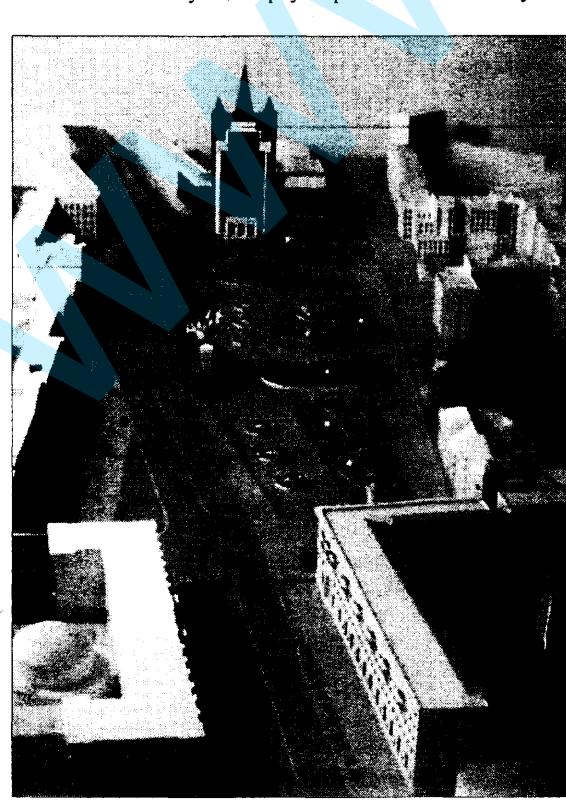
Праектанты цвердзяць, што пераробленая плошча Незалежнасці стане месцам адпачынку. Але колькі ні ўгледаўшы ў праекты, так і не заўважыў якія лаваў ці альтанак для алпачынку, дзіцячай пляцоўкі, зонаў для вэлясіпэдыстаў ці інвалідаў. Зрэшты, і дрэваў на плошчы саджаць не звіраюцца. Дзеля чаго тут сноўдацца паміж шклянымі купаламі? Паводле праекту, атмасферу тут плянуюць стварыць максимальна няўтульную, каб загнаць такі мінак пад зямлю, на чатыры рынкавыя паверхі.

Дэсакралізацыя

Раён плошчы Незалежнасці мог бы стаць культавым для беларусаў. Людзі памятаюць парады й дэмактраціі, што адбываліся тут пры розных рэжымах, першыя баталіі з камунастычнай уладаю ў «прасторкі», жалобныя і съяточныя шэсці і мітынгі часоў незалежнасці.

Да таго ж, гэтае месца ў Менску непасрэдна звязанае з канкрэтнымі асобамі Беларушчыны. Тут месцілася гарадская вучэльня, у якой вучыўся Карусь Каганец, — ці не адзінай адрэс, з якой можна звінітаўшы ягонае імя ў Менску. А дзе, як на тут, варта ўшанаваць памяць пра Эдварда Вайніловіча, выбітнага палітычнага дзеяча й фундатара Чырвонага касыцёлу? Тутака ж быў першыя карпусы Белдзяржуніверситету, дзе выкладалі першыя беларускія прафэсары. У гэтым раёне жылі й працавалі мастакі Станюта, Філіповіч, Астаповіч. Урэшце, тут заявіршылася душпастарскае служэнне айца Гадлеўскага. Але мэмарыялы гэтаму людзям будуць недарэчнымі пасля завяршэння рэканструкцыі плошчы.

Ейная прастора канчаткова дэсакралізуецца. Ім будзе тут гэтак жа няўтульна па-над падземным горадам, як і таму будучаму каляровому фантану ўзімку. А самотны мінак будзе імкнучы хутчэй прамінуць гэту адну з самых вялікіх плошчаў Эўропы.

IREX-PROMEDIA

Съвятая вада

Амаль сем дзесяцігодзьдзяў ішлі магілёуцы да сваёй крыніцы. Зноў Вадохрышча зьбірае ў Палыкавічы дзясяткі, а мо ѹ добрую сотню тысяч паломнікаў. Іх можна адрэзу пазнаць: яны нясуць у руках самы разны посуд — слоікі, плястыкавыя бутэлькі, вёдры, бакі, бітоны і каністры.

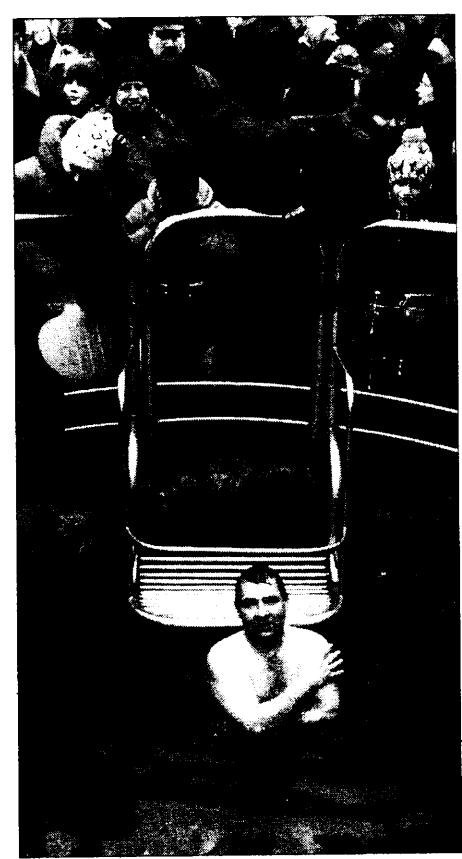
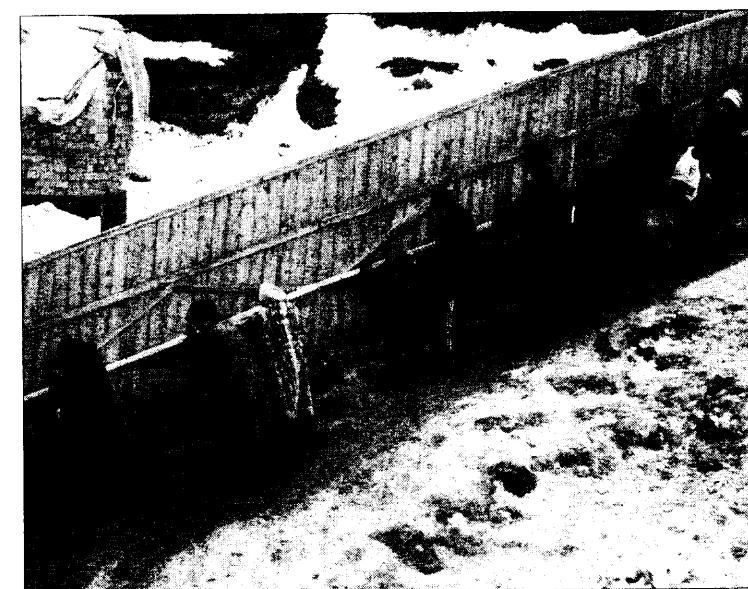
Пяць гадоў таму ў Палыкавічах адрадзілася парафія, над крынічкою зноў паўстаўла капліца, зынішчаная коліс ваяўнічымі атэістамі — продкамі сёньняшніх паломнікаў. Побач на ўзвышшы будзеца храм. На месцы згарэлага ў 1953-м.

Шлях да храму сапраўды нялёгкі: з-за адлігі съцежкі парабіліся лядовымі, ісьці па іх небяспечна. А трэба ж яшчэ і ваду несыці. Некаму такіх выпрабаванняў не здаецца запімат, знаходзяцца ахвотныя распрануцца да сподняга да пабоўтаца ў адкрытай купелі. Нават жанчыны і дзеці. Каб хутка дабрацца да самой крыніцы, трэба прыйдзіць вельмі рана, яшчэ завідна. Не пасыпей — стой не адну гадзіну ў чарзе. Ня ўсе яшчэ валодаюць адгаведнаю культурай саступаць адно аднаму, лезуць праз аманаўскі кардон, чэрпаюць з ручая ня ў самым прывабным месцы. Усё адно, кажуць, вада съвятая.

Анатоль Кляшчук,
фота аўтара

Усё адно,
кажуць,
вада
съвятая.

Наша Ніва [3] 24 студзеня 2003

дыскаграфія

13

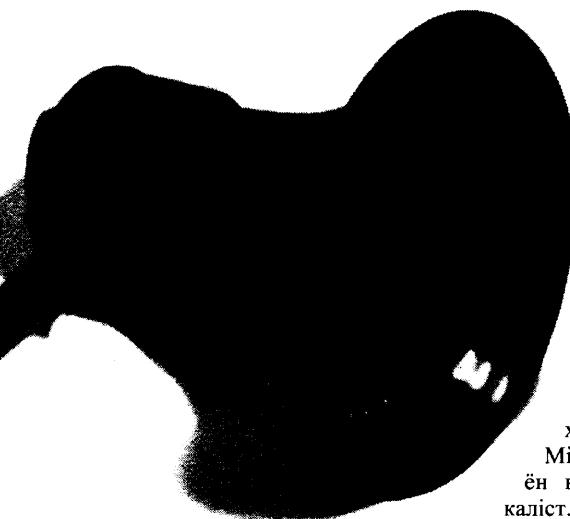
Personal Depeche

Розныя выкананцы.
«MSH Records», (р) 2002

Яшчэ адзін прыклад умелай працы прадусараў, якія цягам ладнага кавалку часу «зыльвалі» інфармацыю пра гэты альбом — рыхтавалі публіку ў музычную грамадзкасць да сустрэчы з прыўкрасным — першым у гісторыі беларускай папулярнай музыки прысьвячэннем творчасці сусветнай славутасці. Былі нават чуткі, што яго замовілі расейцы, якія вырашылі праз музыку «Depeche Mode» пазнёйці сваю публіку з загадкавай беларускай рокавай душою.

Але ўсё было значна прасьцей: кампанія «Philips» звязрнула ўвагу на гэты праект і ўклала ў яго гроши. І, мусіць, неблагі — гэта адразу адчуваецца, ледзьве пачынаеш слухаць альбом.

Дый прадусары спрацавалі як маецы. Належным чынам наладзілі

падрыхтоўчы працэс, потым — запіс матэрыялу, азнёмілі з гатовым прадуктам Марціна Гора і рэшту «дэпешаў». Як вынік — ніводнай (паводле словаў Руслана Макарава, Адама Старповіча да Андрэя Халадзінскага, яны ж (MSH)) заўгарі і нават давол на вольнае выкарыстанне гэтых запісаў. Не патрапілі ў альбом вэрсіі «Крамы», музыкі якой праста спазыліся да вызначенага тэрміну, ды «Vicious Crusade», якія самі адмовіліся ад працы, палічышы, мусіць, такую «папсу» ня вартай увагі сапраўднага экстэрмала.

Кожны выкананец абіраў для ўласнення што хацеў. У выніку атрымаліся такі гістарычны агляд творчасці «Depeche Mode» — ад найбольш ранніх, а таму сапраўдны яск-

рава папсовых, аж да пуставатасці, твораў («See You» Людмілы Краўцовой) да опусаў апошняга часу, у якіх неабыякі талент Гора сапраўды даетца ў знакі. Мяне гэта работа праняла даскаткова сур'ёзна. Нават на Ляпісаў з Трубцкім зірнуў крыху іншымі вачымі, хоць гэтым разам і не Міхалок даказваў, што ён нібыта таксама вакаліст.

У альбоме сустракаеш адразу некалькі прыемных нечаканасцяў. «Нэйра Дзюблэй», узбройўшыся дзяўчатамі з гурту «Гуда», даў добрага чаду, зъяднаўшы «I Feel You» з народнай беларускай мэлдэйяй. Мусіць, сербануў Гор з той песнай добрую порцію сюрпрызу! Джазэмны з «Apple Tea» ладненка, вытанчана абыграли ў стылістыцы smooth элему «It's No Good», а на адным з канцэртаў прызналіся, што ганарапу яшчэ не атрымалі. Даў п'еса ж тага і называецца! «Крыві» ў крыху нехарактэрнай для іх манеры (без Масуда Талібані) прыемненька выканалі «Freelove», «NRM» магутна выдали «Personal Jesus», «Zet» праста ўразілі злытнім, мясным гукам у «Useless», Тодар дасканала прасяпляў «I Want You Now».

Адная найлепшы нумар альбому — гэта інструментальная язычніцкая імша на тэму «Free State» ў выкананні «Трайцы». Прыбывае да гле-бы як пяран! Менавіта гэтыя музыкі наймацнейшыя прасяліся містыкай музыкі «Depeche Mode», надаўшы ёй мясцовыя калірны.

У той жа час крыху страдлі сябе і Аляксей Шадзько, і «Flat», і «Калі Юга», хоць і засталіся самімі сабой, выступілі не як простыя інтэрпретатары, а як сапраўдныя суаўтары «Depeche Mode».

Personal СЛУХАЧ

Да 100-годзьдзя з дня нараджэння Натальі Арсеньневай

Конкурс імя Натальі Арсеньневай

Беларускі ПЭН-цэнтар

пры падтрымцы Беларускай асацыяцыі журналістаў, газетаў «Белорусская деловая газета», «Біржа информации», «Барысаўская наўны», «Брестскі кур'ер», «Вітебскі кур'ер», «Вечерні Брест», «Волны час», «Газета Слонімская», «Де-факто», «Інтакс-пресс», «Молодежны праект», «Навінкі», «Народная воля», «Наша Ніва», «Наша слова», «Новая газета Сморгонь», «Новы час», «Перехадны возраст», «Руны», «Рэгіянальная газета», «Тэлевід-інфо», часопіс «Arche», «Дзеяслоў», «Месцавы час», «Студэнцкая думка», Інтэрнэт-выданні «BARCnews.org», «Дзед Талаш», «Khniki.com», «Літара.net», «Пагоня.rgmedia.by».

аб'яўляе творчы конкурс для маладых літаратараў.

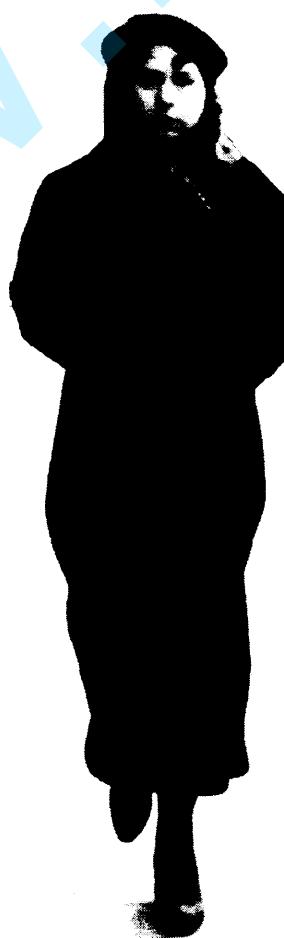
Да ўдзелу запрашоўца творцы ад 14 да 24 гадоў (на момант абвяшчэння конкурсу). Ляўрэаты будуть запрошаны на літаратурны сэмінар і майстэр-класы ў Менску, дзе перад імі выступіць знаныя пісьменнікі, выкладчыкі ВНУ, вучоныя, барды, рок-сыпевакі, адбудзеца заікайленая гутарка аб іх творах і літаратурнай дзеянасці. Прызам для пераможцы конкурсу станеца выданніе ягонае кнігі.

На конкурс прымаюцца літаратурныя творы (вершы, апавяданні, эсэ, п'есы, сцэнары, аўтарская газеты, літаратурны інтэрнэт-праекты і г.д.). Удзельнікам, старэйшым за 19 гадоў, пажадана (але не абавязково) мець рукапіс кнігі.

Да разгляду будуть прымацца творы, дасланыя не пазней за 15 сакавіка 2003 г. (паводле даты на паштовым штэмпеле або даты адпраўкі электроннага ліста). Падвядзенне вынікаў першага туру і адбор удзельнікаў сэмінару адбудзеца 25 сакавіка. Літаратурны сэмінар і майстэр-класы пройдуть на пачатку траўня. Іх удзельнікі будуть забясьпечаны жытлом і харчаваннем.

Журы конкурсу: Міхась Тычына (старшыня), Андрэй Дыніко, Ганна Кісльцына, Міхась Скобла, Андрэй Хадановіч.

Творы дасылайце на адрес: e-mail: rep@rep.unibel.by **Паштовы адрес:** РГА «Беларускі ПЭН-цэнтар», а/с 218, 220050, Менск. **Даведкі праз электронную пошту** ці тэлефон (017) 288-14-61

Дуэт «Svet&AI». Дэманстравацыйны альбом, (р) 2002

Калі я ўпершыню пачуў гэты дуэт, дык адразу падумаў, што гэта, відаць, у танных беларускіх ВНУ пачынгнуліся студэнты з Новага Арлеана (пра гэта съведчыла іх глыбока правінційнае вымаўленне). Калі ж я пабачыў гэты дуэт сваім стомлением ад зорнага звязання айчынных эстрадных ідалаў зрокам, мусіў неаднакроць змыніць усе лінзы: гэта былі маладыя (!), беларускія (!!), блюзавыя (!!!) музыкі, якія насамрэч ня мелі плэйбеку, а таму іграли ўжывую, шчыра і пры гэтым — дасканала. Не, ня этна якое, ня ф'юж, а самы што ні ёсьць кандовы блюз, якія выконвалі чарнаскурый ня-вольнікі на баваўняных плянтацый амэрыканскага Поўдня яшчэ ў сярэдзіне пазамінулага стагодзьдзя. Так, здаецца, і засяпляў бы пад «Свет энд Эл»: «Мой родны блюз, як ты мне міл!»

Ніколі раней на спрадвечна «белых» землях чуць такое сапраўды аўтэнтычнае выкананне акустычнага дэльтата-блузу не даводзілася. Дуэт дэманструе нічым не вытлумачальная разуменне

сутнасці тae музыкі.

Артадоксы стылёвай чысціні съцвярджаюць: сёняня выкананец нармалёва блуз у Беларусі — то са-мае, што чарнаскурому жыхару дэльты Місысыпі аўтэнтычна прасяпляваць «From Monday To Monday

Цвет любви

многае прынесла ў гэты альбом адтуль. Хоць бы добра аранжаваную песьню «Танцы с волкамі» з рэпэртуару группы «Воображеніе людзі».

Найлепшыя нумары альбому — «Не ты», «Я жду...», «Сны на двоих» (не без уплыву «Enigma») і нават «Рускія зімы» (няхай яно і непатрыятычна гучыць!). Апошняя песьня — моцны зімовы шлягер, за які з задавальненнем учапіўся б любы рапескі тэлеканал. Пры адной умове: калі б Вікторыя нарадзілася на ў Горадні, а ў якой Ціверы. І калі б у ейным двары з-пад зямлі біў нафтавы фантан. А паколькі яе прадусары ня маюць неабходнага для раскрыцті такога альбому ў Расеі вагону грошай, нават такой сапраўды добрай прадукцыі наканавана выміранье што тут, што там. Но па-сапраўднаму публіку ўзяць можна толькі арыгінальным ды (як яно патрыятычна прагучыць!) глыбока нацыянальным. Чаго Вікторыі шчыра і зычу!

P.S. А яшчэ яна была адзінай съявічай за ўсю гісторыю даражэна га конкурсу «Інтэршлягер» у Вільні, якія далі Гран-пры, хоць рэгламэнт не прадугледжвае такай узнагароды. Нашыя — могуць!

Пераможаны СЛУХАЧ

Diggin' it

(Little Drabnitsa). То, што робяць гэтыя хлопцы, працінае наскрэб. Калі, канечне, твае веды пра музыку не абліжоўваюцца рэпэртуарам Кіркорава. Я называў бы гэты дуэт найбольш яскравым і правильным адкрыццём году ў беларускай папулярнай музыцы.

А яшчэ на дыску ёсьць «Walkin' Blues», запісаны з узделам вакаліста Big Val'a. Зывіліся чуткі, што яны пачынаюць ужо працацаць утром, а той самы Біг Уол можа пасплю адычыць у Менску майстэрню першаснай блузавай адукацыі для тых, хто насамрэч жадае звевадзіць прыцягальнасць сапраўднае блакітнае» ноткі.

Адкапаны СЛУХАЧ

Яна з'явилася юначы, як здань. Проста ніад-
куль, бо ў тое, што яна прайшла — живая і не-
кранутая — бальшавіцкія пазыціі, павертыць
было немагчыма. Аднак, пабачыўшы афіцый-
ныя паперы зь дзяржайной пячаткай, афіцэр
передавой каманды ўкраінскага войска адчуў,
што гэтае дзяячо — важная птушка, і загадаў з
пашанай даставіца яе ў Камянец-Падольскі, у
сядзібу ўраду. Ня менш быў зьдзіўлены і прэ-
м'ер-міністар Барыс Мартас, пабачыўшы акре-
дытыў на паўтара мільёна карбованцаў і папе-
ры, падпісаныя яго папярэднікам — прэм'ерам
Украінскай Народнай Рэспублікі Ўладзімерам
Чахоўскім, якія падала яму дзяячынна, адэрза-
мэндаваўшыся дыпломатычнай атакой Аляксандру
Мартасу. Мартас адразу зрабіў ёсць, аб чым яна
папрасіла, — перапісаў акредытыў на аўст-
рыскі банк і прыдзяліў вайсковы канвой на
зворотную дарогу, перадаўшы зь ёй ліст да бе-
ларускага ўраду: «Прыняўшы Вашага дыплома-
матычнага ганца і атрымаўшы звесткі пра тое
становішча, у якім знаходзіцца цяпер Бела-
рускі Народ і ягоная тэрыторыя, пакутуючы і
церпячы ад зьдзекаў і глумы адвежных ворагаў
як Беларускага, так і Украінскага Народаў —
маскоўскіх чырвоных імпэрыялістаў-бальшаві-
коў, я дазвалюя сабе ад імя Саборнае Украіны
выказаць шчырае спачуванье Украінскага
Народу — Народу Беларускаму.

Україна шле Біларускай Народнай Рэспубліцы сваё братэрскае вітаныне і зычныне ёй як найхутчэй змагчы ворага, каб Яна магла стаць Вольнаю і Незалежную Рэспублікай, што, як адзіна слушна і справядліва, Украіна будзе заўжды падтрымліваць аж шырока гэтае сэрца».

зау碌ы падтырмілаўш ад шыцьера сэрца».
А пачалася сакрэтная місія 10 ліпеня 1919 г. Ураду БНР, які тады працаўш у Берліне, нямецкі Райхсбанк адмовіўся выплаціць гроши за акрэдитыўны на пагарта мільёна «карбованцаў» — частку дзяржавы ал украінскага Ураду, бо на

українськія гроши німецькія їлади наклалі арышт. Адзіна выйсьце — перапісаць акредытый на банк у іншай краіне, але для гэтага трэба было зрабіць амаль немагчымае: атрыманець ад украінскага ўраду новыя паперы. Прычым не апошнім пытаньнем было яшчэ і тое, дзе шукаць сам урад. Місія на чале з паслом Цывікевічам здолела дабрацца толькі да Варшавы.

Чам здолела добрацца толькі да Баршавы.

Далей давялося дзейнічаць нелегальна. Было пастаноўлена, што выкананца амаль немагчымае заданьне мог толькі адзін чалавек — 20-гадовая Аўгінья Алексючанка, дыпляматычная кур'ерка Рады Народных Міністэрстваў БНР, якая на той час мела ўжо немалы досьвед пераезду і правозу дакумэнтаў праз франтавыя зонны

І вось 10 ліпеня Алексючанка виехала з Варшавы, на надзвичайнім цяжкасцямі дабрала-ся да Луцку, адкуль, пераапрануўшыся слян-каю, пайшла празь лінію польска-бальшавіцка-га фронту. На бальшавіцкім баку яе арыштавалі, аднак за 500 аўстрыйскіх кроану (дзе ў той час хадзілі якія гроши) — наагуль раз-

брацца вялікая праблема) ёй удалося адкупіць ца і нават атрымаць ахоўны дакумэнт да Асторогу. Па дарозе да украінскай мяжы яна спынілася ў гатэлі. Уначы бальшавікі ўчынілі там ператрус і рэквізавалі ў кур'еркі ўсе гроши, адзін зеньне, багаж і нават чаравікі. Калі ў яе і на ёй не засталося амаль нічога, апрача цудам уціхаваных дакумэнтаў, яна на досьвітку ўякія з гатэлю, за які ўжо не было чым плаціць.

гатлю, за які ужо не було чым плаць.

На самой бальшавицка-українськай маже Алексючанку зноу арштоўваюча чырвоныя байцы — для высыпленыня асобы. Але азана ёміца зь ейнай асобай ім ужо не давядзецца уначы разам зь дэзвюма украінкамі, затрыманымі з той самай мэтай, яна выломлівае акно арштанцкай, уцякае і пад няспынным баявым агнём пераходзіць лінію украінска-бальшавицкага фронту. Там яе ў супстраке перадавая каманда украінскага войска.

Цяпер, пасъля цѣлага прыёму і залагоджаньня ўсіх спраўаў, застаецца ўсяго толькі вярнуцца ў Варшаву той самай дарогай. Па-чесны украінскі канвой у абыход бальшавікоў даводзіць дзігучыну да польскай мяжы ў Злучаную Манту. Яе ў момант арыштоўваюць палякі, але яна і да іх знаходзіць свой таемны ключ. Як будзе напісана пазней у пратаколах Ураду БНР: «дзяячукою надзвычайнаму спрыту і лоўкасці» яна арыштаваная і пад канвоем жандармай згодна зь яе просьбамі была дастаўленая ў «Варшаву», дзе была ўзятая пад арышту для праверкі асобы. Праз колькі дзён яе ўдаецца вызваліць, аднак з-пад арышту ў гатлі яна ўжо выходзіць безі ніякіх дакументаў. Усе паперы і перапісаны акрэдытатуў Алексючанка пасъля яе перадаць у патрэбныя руки яшчэ ў першую ноч свайго зняволеня.

Фінал гэтай гісторыі даволі сумны. Рада Народных Міністраў выказала Аўгінны щырүс падзяку і выдала міэрную прэмію. Сама кур'ерка, вярнуўшыся ў родную Горадню, позыноўска восень і зіму 1919 г. моцна хварэла і марна прасіла Урад аб дапамозе. Пасля, падчас адной зь місіяў, пазычыла сама сабе з грошай што мелася перадаць трэцяй асобе, належную, на ейную думку, суму і за гэткае злачынства была звонленая з працы.

Пра тое, што было з Аўгініяй Алексючанкай да і пасыля апісаных бурлівых падзеяў, вядома вельмі мала. Упершыню яна зьяўляецца на беларускіх дэялягіях у красавіку 1918-га, калі Рада БНР дасылае яе з кур'ерскім даручэннем

нем у Бабруйск, акупаваны польскім корпусам Доўбар-Мусыніцкага. У пасъведчаныні пазначана, што яна — «бежанка Гарадзенскай губэрні, мае 19 гадоў і жыве ў Менску». Заастаецца дадаць, што Аўгінія — малодшя сястра вядомага беларускага дзеяча, прыхільніка супрацоўніцтва з Польшчай Паўла Алексюка.

Пасъля пераэзду беларускіх палітыкаў у канцы 1918 г. зь Менску ў Вільню, а пасъля ў Горадню, Алексючанка бярэ актыўны ўдзел у тамтэйшым палітычным жыцці, працуе ў Гарадзенскім Беларускім Камітэце, Беларускім клюбе, рэдагуе газету «Зорка». І, між іншага, звыяртае на сябе ўвагу. Вось як згадвае пра яе ў сваім дзеёньніку тагачасны прэм'ер БНР Антон Луцкевіч: «Быў я ў лавятовай Радзе. Там сядзіць Алексючанка Аўгініня. Працуе добра — многа мае энэргіі ў задору. Нічога разбираецца ў палітыцы на гродзенскім грунце, хоць надзвычайний інтэлігэнцый, здаецца, не грашыць».

Цяжка сказаць, чым вылікваная апошняя размарка Луцкевіча, але яе пэўным чынам падсьвежваюць слова мясцовага актыўіста Янкі Чарапука са справаздачы Рады БНР аб нацыянальнай працы ў Горадні: «...Панна Алексючанка з ахвіцэрамі ўсіх рангів і нацыяў спагулівае, а ўрад ёй плаціць заробак».

Можна па-рознаму інтэрпрэтаваць адзначаныя гэтымі дзеячамі рысы 20-гадовай кур'еркі, аднак на шматлікіх тысячах старонак Архіваў БНР гэта бадай што адзіны выпадак, калі на некалькіх звесткасцях чуслісь на жанчынку.

Апошні раз зорка Аўгініўні Аляксюк бліснула на беларускім палітычным небе ў красавіку 1923 г. На гэтак званым беластоцкім «Працаце се 45-ці», дзе судзілі ўдзельнікаў антыпольскай беларускай партызанкі, падчас паказанняў съведкаў адбыўся амаль камічны выпадак. Съведка ў сваёй нуднай і даўгой прамове называла камандзіраў партызанскіх групau, што дзеянічалі ў белавескіх лясах. Сярод іх даволі нечакана прагучала прозывішча Аляксюк. Старшыня суду, які быў пачынаў засынць, раптам здрыгнуўся, пачуўшы ў такім недарэчным кантэксьце прозывішча ляяльнага ўладам чалавека. І тады патлумачылі, што гаворка йшла зусім не пра яго, а пра яе — таямнічу, няўлоную, амаль нерэальную.

Больш пра яе я ня ведаю нічога.

**Сергей Шупа.
Радыё «Свабода»**

Беларуская служба **Радыё Свабода**

Чэхія:
Vinohradská 1, Praha 11000 CZ
Беларусь:
п/с 111, Менск, 220005
Інтэрнэт:
www.svaboda.org

**RADIO FREE EUROPE
RADIO LIBERTY**

час	kHz	хвали
08:00-08:00	6140 9615 9835 612/1188	49 31 31 сиреднія хвали
18:00-20:00	7190 9615 15460 612/1188	41 31 19 сиреднія хвали
20:00-22:00	6150 7205 9865 612	49 41 31 сиреднія хвали
22:00-24:00	6140 7165 9865 612/1188	49 41 31 сиреднія хвали

Раніца са Свабодай: жывы эфір а 7.00

абвесткі і жарты

ПРЫВАТНЫЯ АБВЕСТКІ

ВІТАНЬНІ

Дарагая Лялечка! Віншую з Днём народзінаў! Зычу здороўі і больш сцвятаў! КМ. Spadaryčna Hanna

КАНТАКТЫ

Беларускі літаратурныя супстечы штонядзелю а 13-й у Купалайскім парку. Сабры Кансэрватыўна-Хрысьцянскі Парты — БНФ

На сайдзе гурту «Стары Ольса» пачала праца від гасцей. Заходыце, калі ласка! olsa.by.ru

Мінчук (41/170/53) з в/а, бяз шк/зв. Пазнаёмлюся з дзяўчынай (ханчынай), які скільнай да падната, бяз шк/зв., шчырай, хатній. Магчымыя стварэнні сям'і. А/с 6, 220012, Менск

Пазнаёмлюся з беларускім хлопцам. Т.: 274-73-75. Валентына

КАНЬКІ

Прадам нядорага хакейная канькі амаль новыя, пам. 37 і 41. Т.: 259-72-20

КВАТЭРА

Студент PTI здыме пакой ці аднапакаёвую кватэру. Т.: 235-99-30. Аляксей

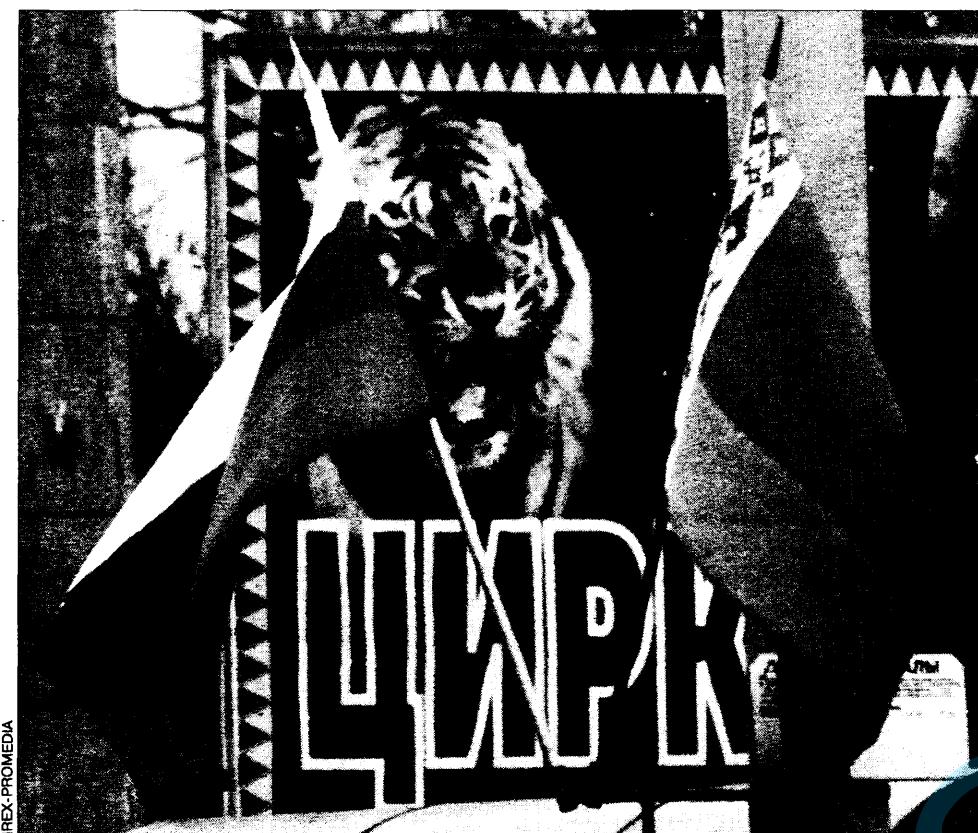
ПРАЦА

Беларускі візітоўкі — поштай! Т.: (8-01642) 37-7-76, (8-0296) 63-77-76

Якасна выканала пісмовыя працы па беларускай гісторыі, літаратуры і мове. Юрась. Т.: 235-18-72

Сумленне рээлтыгтарства па беларускай мове і літаратуре. Выкладчык з 25-гадовым стажам работы ў школе і ВНУ. Т.: 268-14-35

Запрашо наставніка ангельскай мовы для двух хлопчыкаў — 4 і 6 гадоў. Наталья. Т.: 285-01-68

Газета «Наша Ніва», РГА «Беларускі ПЭН-цэнтар», часопісы «ARCHE», «Беларускі гісторычны агляд», «Дзяяслу» і інтэрнэт-газета www.barcnews.org

запрашаючы маладых людзей з скончанай і няскончанай філялягічнай адукацыяй на

курсы карэктараў

Лекцыі на курсах будуть чытаць вядомыя мовазнаўцы. Па выніках курсаў найлепшым слухачам будзе прапанаваная праца ў беларускіх выданнях і выдавецтвах.

Меркаваны час правядзення курсаў — сакавік.

Кантакты: Беларускі ПЭН-цэнтар, rep@rep.unibel.by, тэл. (017) 288-14-61, адрас для доўсія: 220050, а/с 218, Менск

• НОВЫЯ КНІГІ, ДАСЛАНЫЯ Ў РЭДАКЦЫЮ •

Антычная літаратура ў беларускіх пракладках: Старожытная Грэцыя: Хрэстаматыя / Гародзенскі дэярх. ун-т імя Я. Купалы. — Гродна. 2002. — 226 с.

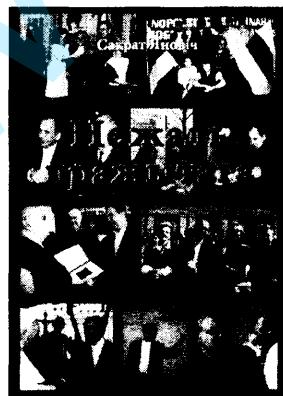
Накладам усяго 100 ас. з пазнакаю «Навучальнае выданне» вышайшэ зборнік беларускіх перакладаў античных аўтараў. Гэтая хрэстаматыя пры большым накладзе ў лепшым паліграфічным аздабленні заняла 2 гранавое месца на паліцах многіх прыватных бібліятэк. У кнізе прадстаўленыя творы Гамэра, Сапфо, Анакронта, Эзопа, Эсхіла, Сафокла, Аристотеля, перастроўніца па-беларуску Б. Таращэвічам, Л. Барышэўскім, А. Клышкам, А. Жлуткам, Ю. Дрэйзінім. У «Акадэмкнізе» хрэстаматыя каштует каля 6000 руб.

Барадулін Р. Збор твораў: Т. 4. Крыт. артыкулы, успаміны, літ. запісы. — Менск: Мастацкая літаратура, 2002. — 502 с.: іл.

У чацвёртым зборе твораў паэта ўвайшлі крытычныя артыкулы-«сподумкі», аўтабіографічна-прыозерная проза ўвесьма абрэзкі з роднай Вушаччыны, а таксама «Вушацкі слава збор» — сапраўдная скарбница непаўторных ды дасыціпных народных словаў і «прыбабунек». З крытычных матэрыялаў падступаюць яскравыя партрэты В. Быкова, У. Караткевіча, П. Панчанкі, М. Стрыльцова, Я. Янішчыц. Каштует блізу 6000 рублёў.

Крыніца: Літ.-культура. часопіс. — 2002. — № 11—12 (17).

Апошнім нумар літаратурнага часопісу за 2002 г. адкрываецца нататкамі пра... Менскую кальцавую дарогу. Гэд назовам «Чым жыве маладая пазэзія...» друкуеца павярхуны ѹ несystэмны агляд творчасці маладых аўтараў, які ѿ вялікай долій умоўнасці можна называць «літаратурнай крытыкай».

У пагоню: Замалёўкі зь беларускай «натуры»: [Карыкатуры]. — Б. м., Б. г. — 68 с.

Зборнічак графічных працаў Алеся Суровага дзейнічае як выхувальна-прылада. Пропанаваўшы сатырычныя варыянты асэнсаваныя палітычнай сітуацыі ў Беларусі, мастак яшчэ раз давёў, што съмех — ня проста лекі ад усіх хваробаў, але й моцная зброя.

Шніп В. Выратаваныне атрутай; Рублеўская Л. Над замкавай вежай. — Маладэчна, 2003. — 128 с. — (Бібліятэка часопісу «Куфэр Віленшчыны»; №5).

Пад адною вокладкай аб'яднаныя дэльце патэчычных кнігі — вершы Віктара Шніпа, напісаныя ўжо новым стагодзьдзі, і раней не друкаваныя творы Людмілы Рублеўскай за разныя гады. Кахраны ёсць сымерцы, гісторыя ѹ сучаснасць Беларусі — асноўныя тэмы. Ілюстравала выданыя сама Л. Рублеўская. Наклад кнігі абмежаваны — 299 асобнікаў. Пачатак а 18-й.

Яновіч С. Ня жаль пражылага / Рэд. Ю. Хмялеўскі. — Беласток, 2002. — 190 с.: іл. — (Бібліятэка Беларускага літаратурнага аўтадынання «Белавежжа»). Кн. 40).

Успаміны «грамадзяніна Крынак» Сакраты Яновіча ахопліваюць 1936—2001 г. і «ад першай асобы» знаёміца чытача з лёсам беларускай Польшчы. Кніга дапоўненая фатадзымкамі ѹ дакументамі, якія сведчаць, што аўтар атрымаў супраўднае прызнанне сярод польскіх ды ўсходнеславянскіх інтэлектуалаў.

Таяна Вабішчэвіч

Наша Ніва КУПОН БЯСПЛАТНАЙ ПРЫВАТНАЙ АБВЕСТКІ

Запоўніце гэты купон, і мы надрукуем Вашу абвестку (на больш за 15 словаў) бясплатна. 220050, Менск, а/с 537

Тэкст

Імя і прозвішча

Адрес, тэлефон

Наша Ніва [3] 24 студзеня 2003

Сабачыя гісторыі

Адзін сабака прыйшоў на сход інтэлігэнцыі і там моўкі прасядзеў увесы час. А Граждан звязаўся п'яны з пасьведчаннем Таварыства цвярдзасці ѹ учыніў скандал з ахоўнікамі: «Не пускаць?! Міня?! Да я тут самы большы інтэлігент!..»

Аднаму сабаку сказаў: заплаті падаткі й сьпі спакойна. Граждан, пачуўшы напамін, замкнуўся ѹ прыбіральні і ўсю ноч пералічваў жончын заробак і чешчыну пэнсію.

Адзін сабака любіў перад сном пашпаць-працаць, паглядзець на зоркі. А Граждан наўзіра за сабакам у біночкі, спадзяючыся зразумець, на якую разьведку той працуе — на віетнамскую ці на этыпскую.

Адзін сабака купіў патрыманы «Масквіч». Граждан, дазваўшыся пра гэта, злавіў сабачага ката і ўсю ночь яго катаў: «Коцік-брацік, скажы, адкуль у вас нерабоча-сялянскія гроши?» У адказ кот роў як рэзаны, а Граждан ляпяў малатком па пустым рондалі й глядзеў тэлевізар.

У аднаго сабакі былі канькі, і ён узімку хадзіў зредку на каток. Граждан абуваў канькі, што засталіся яму ад дзеда, кладучыся спаць, і казаў: «Я не дурны, каб ня ведаць, для чаго мой дзед пры паляках быў улюбёны ў пана Пілсудзкага...»

Адзін сабака на Вадохрышчу паўднёвую прастаў у чарзе па сувязонную воду. Граждан у гэты час дзень стаяў ля зачыненай крамы па гарэлку і радаваўся сонцу, як майскі жучок.

ВА

3 РЭДАКЦЫЙНАЕ ПОШТЫ

Суайчыннік! Памятай аб адказнасці, якую ты нясеш перад сваімі сям'ёй і асабліва перад сваімі малымі дзіцём, якое пакуль яшчэ поўзае пад нагамі.

Абаранячуць інтарэсы Расейскай права-слáўнай царквы, ён уносіць смутак у рэлігійна-настроеныя пласти грамадзтва.

Далей вочы падаючы на вокладку — вось другі сюрприз: купон на значныя зынікі на прадукцыю БМА.

У пастычна-съветльных і па-філязофску глыбокіх мудрых радках слыннага празіка пра гусей над Бушмаравай сядзібай, пра чалавека, яго дарогі і зноў жа адчуваецца пазыцыя мастака-гуманіста. Гусі ляяць сюды кожны год. А вось Лявон Бушмар «больш у гэтую місцыніу не вярнуўся. Ён зынік». А шкада.

Міцкевіч быў магутным павевам беларускай мовы, магутным прадаўжальнікам упльыву на польскую мову, які пачаўся яшчэ ў XV ст. і зрабіў яе больш вытанчанай і далікатнай.

Навучэнцы кулінарнае вучэльні прадэмантавалі дагэтуль невядомыя здольнасці гарадніны.

Наша Ніва

незалежная газета

заснаваная ў 1906, адноўленая ў 1991

галоўныя рэдактары «Нашай Нівы»:
З. Вольскі (1906), А. Уласаў (1906—1914),
Янка Купала (1914—1915), А. Луцкевіч,

У. Знамяроўскі (1920), С. Дубавец (1991—2000).

сакратарка рэдакцыі Наста Бакшанская

галоўны рэдактар Андрэй Дынко

выпускны рэдактар Сяргей Ерш

карэктар Сяргей Петрыкевіч

карэктарка Галіна Рабянкова

нам. галоўная рэдактара Андрэй Скурко

тэхнічны рэдактар Андэрай Чык

выдавец і заснавальнік Фонд выдання газеты

«Наша Ніва»

АДРАС ДЛЯ ДОПІСАЙ:

220050, Менск, а/с 537

Tel/fax: (017) 284-73-29, (0296) 13-32-32.

E-mail: nn@promedia.by

On-line: www.nn.by

© НАША НІВА. Спасылка на «Нашу Ніву» абавязковая, 8 палос фарматам А2. Друкавік РУП «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». Менск, пр. Скрыні, 79. Рэдакцыя не несе адказнасці за звесткі рэзультатных аўтараў. Кошт свабодны. Пасвідчэнне аб регистрацыі прадыдучычнага выдання № 581 ад 4 ліпеня 2002 г., выдадзенне Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь. Юрдычны адрес: г. Менск, вул. Калектарная, 20а, п. 2а.

Наклад 3830.

Нумар падпісаны ў друк 22.01.2003.

Замова № 392.

Рэдакцыйны адрес: Менск, Калектарная, 20а/2а